Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 52 (774) БЕЛАСТОК 27 СНЕЖНЯ 1970 г. ЦАНА 60 гр.

I сакратар ЦК ПАРП Эдвард Герэк.

VII ПЛЕНУМ ЦК ПАРП

20 снежня 1970 г. адбылося VII пленарнае пасяджэнне Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі.

Пленум даў ацэнку становішча ў краіне і прыняў неабходныя пастановы. Пленум прыняў адрачэнне **Уладзіслава Гамулкі** ад абавязкаў I сакратара ЦК і члена Палітычнага бюро ў сувязі з яго цяжкай хваробай. Пленум выбраў на пасаду I сакратара ЦК — **Эдварда Герка.**

Пленум перадаў Уладзіславу Гамулку найлепшыя пажаданні хуткага выздараўлення.

Пленум пастанавіў звольніць ад абавязкаў членаў Палітычнага бюро і Сакратарыята ЦК: **Баляслава Ягчука, Зенона Клішку і Рышарда Стшалецкага** і ад абавязкаў члена Палітычнага бюро **Марыяна Спыхальскага.**

У склад Палітычнага бюро ЦК увайшлі: **Эдвард Бабюх, Пётр Ярашэвіч, Мечыслаў Мочар, Стэфан Альшоўскі і Ян Шыдляк.**

Намеснікі членаў Палітычнага бюро ЦК: **Войцех Ярузэльскі, Генрык Яблонскі і Юзэф Кэмпа.** У склад Сакратарыята ЦК увайшлі: **Эдвард Бабюх, Казімеж Барцікоўскі і Станіслаў Кацёлак.**

Пленум абавязаў Палітычнае бюро разгледзець на працягу найбліжэйшых дзён мерапрыемствы, якія папраўілі б матэрыяльнае становішча найменш забяспечаных і шматдзетных сем'яў, якія ў выніку праведзеных у апошнім часе змен цэн панеслі найбольш адчувальныя страты ў сваіх бюджэтах. (ПАП).

Біблійная легенда пра Саламона прыпомнілася мне, калі я слухаў расказы Мікалая Дзмітрука з Кляшчэль у Гайнаўскім павеце. Гэта пажылы, вопытны чалавек, яшчэ даваенны падпольшчык, загадвае міжгуртковай машына-трактарнай базай.

Сёння аднак болей цікавіць мяне яго грамадская дзейнасць, яго функцыя вясковага *«Саламона»*, які ўмее рассудзіць набалелыя людскія справы. Мікалай Дзмітрук ужо трэці год узначальвае *грамадскую паяднаўчую камісію, якая існуе пры* грамадскім камітэце *Фронту адзінства народа* ў Кляшчэлях.

Вось у вёсцы Сухавольцы пасварыліся суседзі за калодзеж.

— Доўга я не мог разабрацца ў гэтай справе, — прызнаецца Мікалай Дзмітрук. — Слухаю аднаго, здаецца, яго праўда. Слухаю другога, дык выходзіць, што і той таксама праўду гаворыць. Рашыў урэшце паехаць у Сухавольцы і разабрацца на месцы. Было гэта восенню 1968 года. Заязджаю ў вёску, клічу абодвух пасвараных суседзяў і пытаю іх, чаго хочуць.

«Ён мне не дае доступу да калодзежа!» — гаворыць адзін.

«А чаго ён лазіць праз мой панадворак!» — крычыць другі.

Пастаяў я, паслухаў, паглядзеў, што і як, ды прапаную ім:

— А вы перастаўце плот так, каб да калодзежа быў доступ ад дарогі.

«Што з гэтага, калі я тады вымушаны буду круціць калавараот левай рукой!» — пярэчыць адзін з суседзяў.

— Дык ты зрабі сабе ручку з другога боку, — гавару яму.

— Так, гэта праўда, — згадзіўся ён. Мікалай Дзмітрук тут жа дапамог абодвум суседзям наладзіць разбітую цэмбравіну і перасунуць крыху плот. Так закончылася сварка за калодзеж паміж Васілём Рутай і Альяшом Зялінкай.

Але са скаргамі прыходзілі іншыя. Вось хаця б такая справа, якая здарылася ў мінулагоднюю зіму.

— Памятаеце, — пытае мяне Мікалай Дзмітрук, — якая шматснежная ды лютая была гэта зіма? Кляшчэлеўскія пажарнікі наладзілі грамадскі чын, каб расчысціць праезд на вуліцах нашага пасёлка. Дык трэба нам ведаць, што ёсць у нас адзін старажыл, пенсіянер — *Нікадэм П.* Расчышчаючы дарогу, пажарнікі наблізіліся да яго сядзібы. Нікадэм П. усадзіў твар у акно і ўзіраўся на іх працу. Вуліца тут вельмі вузкая. Дык пажарнікі кідалі снег за плот. Калі стары пенсіянер убачыў, што яму агародчык завальваюць снегам, раззлаваўся, выскачыў з хаты і пачаў крычаць на змучаных працай пажарнікаў. Адзін з іх не вытрымаў гэтага дакору і адрэзаў старому:

— Ах, ты фашыст пракляты! Мы тут добраахвотна, грамадскім чынам мучымся, каб табе быў добры праход і праезд, а ты яшчэ з языком на нас!

Мянушка *«пракляты фашыст»* запякла старому пенсіянеру да жывога, ён не пусціў яе міма вушэй, справу накіраваў у суд. Суд аднак па прычыне малой шкоднасці чыну адаслаў яе на разбор *паяднаўчай камісіі.*

— Склікаў я, — расказвае Мікалай Дзмітрук, — пленарнае пасяджэнне нашай камісіі. Разглядалі мы тады аж 4 справы. Народу ў клубе сабралася столькі, што ўсім месца не хапіла.

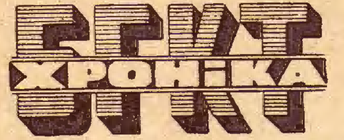
Пытаю пакрыўджанага і абвінавачаных: хочаце пагадзіцца? Адзін і другія згодна адказваюць, што не, не хочуць, што жадаюць, каб сапраўдны суд разабраўся ў іх справах.

Дык тады звяртаюся я да абвінавачаных і гавару ім: *паглядзіце на гэтага пажылога чалавека, дзяржаўную пенсію мае, двух сыноў выгадаваў, якія цяпер у войску афіцэрамі служаць. Скажыце: такі чалавек можа быць «фашыстам», ды яшчэ «праклятым»? Ну, скажыце?!*

Працяг на стар. 4

Надзея Прахарук — найлепшая вучаніца беларускага ліцэя ў Бельску — добры фізік. *Фота Цаф — Сянько.*

■ Прэзідыум гарадскога аддзела Беларускага таварыства ў Беластоку абмяркоўваў справы, звязаныя з арганізаваннем навагодняга балю. Звернута была таксама ўвага на аплачванне членскіх складчын.

■ На конкурс беларускай песні, які арганізуе Беларускае таварыства, рыхтуюцца людзі з паасобных гурткоў БГКТ. І так у Орлі падрыхтоўваецца 6 асоб, а ў Кашалях 3 асобы.

■ Нядаўна ў Аўгустове гурток БГКТ прыняў у свае рады 24 новых членаў.

■ 10-га снежня ў беларускім ліцэі ў Бельску Падляшскім адбылася аўтарская сустрэча Алеся Барскага з моладдзю аднаго з чацвертых класаў. Усе прысутныя выразілі жаданне набыць яго зборнік вершаў «Жнівень слоў». Наш паэт злажыў свой аўтограф на 50-ці кніжках.

■ Драмгурток у Шымках (Беластоцкі павет) пад мастацкім кіраўніцтвам настаўніцы Данугы Салавей прыступіў да падрыхтоўкі п'есы М. Алтухова «Як я быў доктарам». Шымкаўскія самадзейнікі прымуць удзел у элімінацыях на найлепшы драмгурток, якія будзе арганізаваць беластоцкі аддзел БГКТ.

■ 12-га снежня эстрада «Лявоніха» ў памяшканні Галоўнага праўлення БГКТ выступіла з канцэртам для слухачоў двухгадовых курсаў прафесіянальнага ўдасканальвання ў Беластоку.

■ Гурток БГКТ у Патоцы (Беластоцкі павет) узначальваецца мясцовым кіраўніком чатырохкласнай школы — Міколам Краўчуком. Дзякуючы намаганням гуртка, кожная сям'я гэтай вёскі з'яўляецца падпісчыкам «Нівы».

■ Дуброўскі аддзел БГКТ займае першае месца па аплачванню членскіх складчын. Там усе члены Беларускага таварыства аплацілі складчыны за 1970 год. Другое месца займае варшаўскі аддзел. Ён аплаціў складчыны ў 89,8%, а трэцяе — гданьскі, бо аплаціў 75,5% (даныя на 30 лістапада). Найгорш аплачваюць членскія складчыны ў Беластоцкім павятовым аддзеле, які на гэтую самую дату меў аплачаныя складчыны толькі ў 23%. (мх)

СВЕТ

«ВЕНЕРА—7» ЗАВЯРШЫЛА ПАЛЁТ

15 снежня 1970 года аўтаматычная станцыя «Венера—7» пасля 120-сутачнага палёту дасягнула планеты Венера.

Старт аўтаматычнай міжпланетнай станцыі «Венера—7» быў праведзен 17 жніўня 1970 года. За гэты перыяд станцыя пераадолела адлегласць каля 320 мільёнаў кіламетраў і з ёй было праведзена 124 сеансы радыёсувязі, у час якіх атрыман вялікі аб'ём тэлеметрычнай інфармацыі.

12 снежня на адлегласці да Венеры ў 1 мільён 300 тысяч кіламетраў пачаліся падрыхтоўчыя аперацыі да завяршальнага этапа — уваходу ў атмасферу планеты. З гэтай мэтай па камандзе з Зямлі хімічныя крыніцы электрасілкавання апускаемага апарата былі даключаны да зарадкі да сонечнай батарэі станцыі, а тэмпература ў апускаемым апараце была зніжана да мінус 8 градусаў па Цэльсію. Зараз вынікі апрацоўваюцца і вывучаюцца.

ПАБЛА НЕРУДА — ПАСЛОМ

Вядомы паэт і барацьбіт за мір Пабла Неруда назначан новым чылійскім урадам паслом Чылі ў Францыі.

ВАЖНЫ ДАКУМЕНТ

Першы камітэт Генеральнай Асамблеі ААН прыняў, а пленарнае пасяджэнне Генеральнай Асамблеі зацвердзіла важны дакумент — Дэкларацыю аб умацаванні міжнароднай бяспекі. У ёй урачыста пацвярджаецца, што «кожная дзяржава абавязана ўстрымлівацца ад пагрозы сілай або яе ўжывання супраць тэрытарыяльнай цэласці, а таксама палітычнай незалежнасці любой іншай дзяржавы і што тэрыторыя дзяржавы не павінна быць аб'ектам ваеннай акупацыі ў выніку ўжывання сілы ў парушэнне палажэнняў Статута ААН». Тэрыторыя дзяржавы не павінна быць аб'ектам набыцця іншай дзяржавай у выніку пагрозы сілай або яе ўжывання, гаворыцца ў дэкларацыі, і ніякі тэрытарыяльны набытак у выніку гэтага не павінен прызнавацца законным.

НАПЯРЭДАДНІ ЮБІЛЕЮ

Французская камуністычная партыя святкуе сваё 50-годдзе. Гэта знамянальная дата ў гісторыі французскага камуністычнага і рабочага руху адзначаецца пад лозунгам «50 гадоў вернасці рабочаму класу, народу і нацыі, 50 гадоў вернасці ленінізму». Устаноўчы з'езд Французскай кампартыі адбыўся 29 снежня 1920 года.

СРОДКІ НА АДУКАЦЫЮ У ЗША...

1500 каледжаў і універсітэтаў ЗША перажываюць фінансавы крызіс. З-за недахопу сродкаў, навучальныя ўстановы, у якіх навучаецца 77% студэнтаў Амерыкі, стаяць на грані скарачэння важных адукацыйных праграм.

...І Ў СССР

На ўтрыманне вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў выдзяляецца ў 1971 годзе 3,3 мільярда рублёў, г. зн. на 4,3% больш, чым у 1970 годзе. Падрыхтоўка кожнага спецыяліста з вышэйшай адукацыяй каштуе тут у сярэднім каля 5 тысяч рублёў. За мінулыя 15 год у СССР адкрыта 18 новых універсітэтаў. Цяпер іх колькасць узрасла да 51. (ак)

БССР

«ПОЛЫМЯ», № 500

З друку выйшаў пяцісоты нумар літаратурна-мастацкага і грамадска-палітычнага часопіса «Полымя». Пяцьсот кніжак! Гэта ўся паслярэвалюцыйная гісторыя беларускай літаратуры, яе люстэрка, яе поспехі і недахопы, яе жывы працэс развіцця. За час свайго існавання «Полымя» надрукавала на сваіх старонках усё лепшае, што з'явілася ў нашай літаратуры, усё, што сёння ўвайшло ў залаты фонд нацыянальнай беларускай, але і ўсёй перадавой савецкай літаратуры. Прыгадаем хоць бы паэзію Я. Купалы, Я. Коласа, М. Чарота, К. Крапівы, П. Глебкі, А. Александровіча, П. Броўкі, М. Танка, А. Куляшова, П. Панчанкі, прозу Ц. Гартнага, З. Бядулі, К. Чорнага, М. Лынькова, М. Зарэцкага, П. Галавача, Э. Самуйлёнка, І. Шамякіна, Я. Брыля, І. Мележа. Паэмы, раманы і аповесці гэтых і многіх іншых літаратараў, апублікаваныя ў «Полымі», сталі шырока вядомыя далёка за межамі Беларусі, перакладзены на многія мовы народаў свету.

ПЕСНІ — ГІСТОРЫЯ

Акадэмія навук БССР мае намер ажыццявіць шматтомнае выданне вусна-паэтычнай творчасці беларускага народа. Адзін з тамоў, «Песні савецкага часу», (складальнік Г. Барташэвіч. Складальнік музычнай часткі В. Ялатаў. Рэдактар тома К. Кабашнікаў. Выд. «Навука і тэхніка», 1970) паявіўся ўжо на кніжных паліцах. Пачынаецца гэты том вельмі паэтычнай песняй «У Маскве сяе ночы Ленін будзе...» Гэты твор — адзін з першых у беларускай фальклорнай Ленініяне. Многія песні ўслаўляюць подзвігі Чырвонай Арміі і яе мужных камандзіраў — Будзённага, Варашылава, Чапаева, Шчорса і іншых. У другім раздзеле сабраны песні, узнікшыя ў перыяд сацыялістычнага будаўніцтва. Вельмі ўдала падабраны песні аб Вялікай Айчыннай вайне. У раздзеле, які адносіцца да пасляваеннага перыяду, сабраны творы, дзе раскрываецца подзвіг народа-будаўніка.

УСТОЙЛІВЫЯ НА МАРОЗ

З галоўнага канвеера Мінскага аўтазавода сышла чарговая партыя спецыяльных аўтамабіляў «МАЗ—500 С», прызначаных для работы ва ўмовах нізкіх тэмператур.

Машыны маюць шэраг асаблівасцей. Кабіна ўцеплена, прадугледжаны двайныя вокны. Запусціць рухавік пасля адкрытай начной стаянкі дапамагае спецыяльны абагравальнік.

У ЛІК 1973 ГОДА

Больш як 200 рабочых Віцебскага завода гадзіннікавых дэталей працуюць у лік 1972 года. А на працоўным календары паліроўшчыц А. Драздовай, Е. Аляшчэнка, станоўшчыцы Т. Шарыкавай і слесара А. Патоцкага — 1973 год.

За пяцігодку прадукцыйнасць працы на прадпрыемстве ўзрасла ў два разы, сабекошт вырабаў знізіўся на 28 працэнтаў. (вр)

ПОЛЬШЧА

ПАЛІТЫЧНАЕ БЮРО ЦК ПАРП

Члены:
- Стэфан Альшоўскі
- Эдвард Бабюх
- Эдвард Герэк
- Стэфан Ендрыхоўскі
- Станіслаў Кацёлак
- Уладзіслаў Кручак
- Ігнацы Лога-Савінскі
- Мечыслаў Мочар
- Юзэф Тэйхма
- Юзэф Цыранкевіч
- Ян Шыдляк
- Пётр Ярашэвіч

Намеснікі членаў:
- Юзэф Кэмпа
- Генрык Яблонскі
- Мечыслаў Ягельскі
- Войцех Ярузэльскі

САКРАТАРЫЯТ ЦК ПАРП

Эдвард Герэк — І Сакратар ЦК ПАРП
Стэфан Альшоўскі
Эдвард Бабюх
Казімеж Барцікоўскі
Станіслаў Кацёлак
Мечыслаў Мочар
Артур Старэвіч
Юзэф Тэйхма
Ян Шыдляк

КАМЮНІКЕ АБ СТАНЕ ЗДАРОЎЯ ТАВ. ЎЛ. ГАМУЛКІ

У сувязі з хваробай Уладзіслава Гамулкі публікуем наступнае камюніке аб яго стане здароўя:

Некалькі тыдняў назад у пацыента выступілі парушэнні ў сістэме кровазвароту, якія стваралі прамінаючыя перабоі ў зроку. Тады ён быў паддадзены медыцынскаму абследванню праф. д-р Т. Крвавіча — кіраўніка акулістычнай клінікі Медыцынскай акадэміі ў Люблінe, члена Польскай акадэміі навук, які прадпісаў хвораму адпачынак і фармакалагічнае лячэнне.

19 снежня 1970 г. раніцай гэтыя азнакі хваробы паявіліся зноў ва ўзмоцненай ступені, і лекарскі кансіліум у складзе: праф. д-р З. Асканас, дац. А. Чыжык і д-р С. Владарчык, — прадпісалі бальнічнае лячэнне, якому пацыент паддаўся. Сцверджана павышэнне артэрыяльнага ціску, перабоі ў кровазвароце аж да пераходнага занікання зроку, а таксама стан агульнага ператамлення.

20 снежня 1970 г. а гадз. 11 кансіліум у складзе: праф. д-р Д. Аляксандраў — член Польскай акадэміі навук, праф. д-р З. Асканас — кіраўнік IV клінікі ўнутраных хвароб Медыцынскай акадэміі ў Варшаве, дац. д-р А. Чыжык — кіраўнік III клінікі ўнутраных хвароб Медыцынскай акадэміі ў Варшаве і ардынатар аддзела ўнутраных хвароб лячэбніцы праф. д-р Л. Стэмпень — кіраўнік неўрахірургічнай клінікі Медыцынскай акадэміі ў Варшаве, д-р В. Мыга — кансультант акуліст лячэбніцы, д-р С. Владарчык — ардынатар неўралагічнага аддзела лячэбніцы, — пацвердзіў вышэй пададзены дыягноз і прадпісаў працягваць бальнічнае лячэнне.

Лячэнне будзе патрабаваць даўжэйшага часу.

Д-р Р. Гасеўскі,
дырэктар лячэбніцы.
Праф. д-р Ю. Кастшэўскі,
міністр здароўя і грамадскай апекі
Варшава, 20 снежня 1970 г.

ВАЯВОДСТВА

ПАВЯТОВЫЯ КАНФЕРЭНЦЫІ

У мінулым тыдні ў многіх паветах адбыліся павятовыя справаздачна-выбарчыя канферэнцыі ПАРП. Першыя канферэнцыі адбыліся ў Дуброве, Голдапе, Кольне, Алецку і Сейнах. У мінулую суботу — у Гайнаўцы, Граеве, Моньках, Лапах, Саколцы і Высокамазавецку. Прадстаўнікі павятовых партарганізацый правялі ацэнку двухгадовай дзейнасці партыі ў сваіх мясцовасцях, аналізавалі важныя палітычныя, грамадскія і гаспадарчыя праблемы, а таксама накрэслілі праграму дзейнасці арганізацыі на наступныя два гады. Выбраны былі новыя ўлады і дэлегаты на ваяводскую канферэнцыю.

ВЫКАНАЛІ ПЛАН

Многія прамысловыя прадпрыемствы Беласточчыны выканалі ўжо гадавы план на 1970 год.

На днях на Беластоцкім прадпрыемстве будаўнічых элементаў адбылася нарада прафсаюзнага актыву. Гэтае прадпрыемства выканала гадавы план ужо 8 снежня, а да канца года дасць звыш плана каля 5 тыс. куб. метраў жалезабетонаў і бетонаў.

СУСТРЭЧА ЛАЎРЭАТАЎ

Нядаўна ва Ухове адбылося ўрачыстае заканчэнне ваяводскага конкурсу на найлепшы вясковы клуб культуры. На сустрэчу сабраліся прадстаўнікі найбольш актыўных пляцовак. Найлепш у ваяводстве працавалі клубы ў вёсках Клімашэўніцы і Бабры (Граеўскі павет), а таксама найстарэйшы ў ваяводстве клуб «Руху» ва Ухове. Многія дзеячы культуры з розных паветаў атрымалі ўзнагароды і ганаровыя дыпломы.

У НАЦЫЯНАЛЬНАЙ КАМІСІІ

9 снежня г.г. адбылося чарговае пасяджэнне Нацыянальнай камісіі Ваяводскага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Беластоку. Прысвечана яно было абмеркаванню працы рэдакцыі «Нівы» ў гадах 1967—70. Члены камісіі жыва цікавіліся нашай дзейнасцю і выказалі шмат прапаноў адносна ўдасканалення яе. Апінію Нацыянальнай камісіі аб «Ніве» можна абагульніць сцвярджэннем, што рэдакцыя належна выконвае сваю ролю.

УЖО ВЫЙШАЎ

«БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР» НА 1971 ГОД

Ужо выйшаў з друку і паступіў у продаж «Беларускі каляндар» на 1971 год. Шырэй аб ім напішам у наступным нумары. Сёння інфармуем, што налічвае ён 208 старонак, каштуе 10 злотых і можна купіць яго ў ГП БГКТ, у нашай рэдакцыі і ў аддзелах Беларускага таварыства. Галоўнае праўленне можа таксама выслаць каляндар за залічэннем паштовым. Адрас ГП: **ZARZĄD GŁÓWNY BIAŁORUSKIEGO TOWARZYSTWA SPOŁECZNO - KULTURALNEGO, BIAŁYSTOK, UL. WARSZAWSKA 11.**

Чытачы з БССР, якія хацелі б атрымаць каляндар, павінны даслаць новыя(!) беларускія кніжныя выданні вартасцю ў 1 рубель.

NIEDZIELA, 27.XII.

8.30 Program dnia; 8.35 „Przypominamy, radzimy"; 8.50 Tańce na lodzie; 9.50 Dla młodych widzów: „Winnetou" — film fab. jug.-niem., cz. III; 11.20 „Na stadionach świata"; 11.50 „Persepolis" — film dok.; 12.00 Dziennik; 12.15 Koncert z okazji 25-lecia Rozgłośni Polskiego Radia w Szczecinie; 13.15 „Przemiany"; 13.45 „Niedaleko od Grunwaldu" — rep.; 14.05 Dla dzieci: „Bajki pana Brzechwy" — widowisko Wrocławskiego Teatru Lalek; 14.45 „Spotkania z przyrodą"; 15.15 Felieton Literacki prof. dr J. Z. Jakubowskiego „Piękna sztuka pisania listów"; 15.30 „Romeo i Julia" — program baletowy; 16.00 „Piórkiem i węglem"; 16.25 Teatr Niedzielny: I. Turgieniew — „Noc w oberży „Pod Wielkim Dzikiem"; 17.35 „Klub Sześciu Kontynentów" („Indianie bez pióropuszy"); 18.20 „Śpiewa „Mazowsze" — film TVP; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik 20.05 „Dyliżans na zachów" — program roz. („Raz, dwa, trzy..."); 20.50 PKF; 21.00 „Węgierski magnat" — film fab. węg.; 22.35 Magazyn Sportowy.

PONIEDZIAŁEK 28.XII.

16.25 Program dnia; 16.30 Dziennik; 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec"; 17.30 „Echo stadionu"; 17.55 „Spacerkiem po kinach"; 18.25 Magazyn Postępu Technicznego; 19.00 „Szwecja — Norbotten" — rep.; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 Teatr TV: H. Fielding — „Cnota uciśniona"; 21.25 „Kulig" — progr. rozrywkowy; 21.55 „Ciepło, zimno, gorąco"; 22.25 Dziennik.

WTOREK, 29.XII.

9.00 „Teleferie"; 10.00 Przerwa; 10.15 „Zoltan Karpathy" — film fab. węg.; 11.35 Przerwa; 16.25 Program dnia; 16.30 Dziennik; 16.40 TV Ekran Młodych; 18.25 Wszechnica TV: „Z wizytą u prof. Stefana Ślopka" („Nasi uczeni"); 19.00 „Historia instrumentów muzycznych" — film rum.; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Zoltan Karpathy" — film fab. węg.; 21.25 „Wielcy znani i nieznani"; 22.05 Dziennik; 22.20 „Przeboje" — progr. rozr.;

ŚRODA 30.XII.

9.00 „Teleferie"; 10.00 Przerwa; 10.15 „Narodziny Forsyte'a" — film tv ang. („Saga rodu Forsytów"); 11.05 Przerwa; 15.55 Program dnia; 16.00 Program tygodnia; 16.30 Dziennik; 16.40 Dla młodych widzów: „Stocznia na stole"; 17.15 Magazyn ITP; 17.30 „Sąsiedzi" — rep.; 18.00 „Obrońcy Stalingradu" — film radz.; 18.30 „Model czy eksperyment"; 19.00 TV Kurier Warszawski; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Narodziny Forsyte'a" — film tv ang. („Saga rodu Forsytów"); 20.55 „Świat 70" — międzynarodowy przegląd roku; 21.35 „Trzy razy muzyka" — grają orkiestry Polskiego Radia i Telewizji; 22.35 Dziennik.

CZWARTEK, 31.XII.

9.00 „Teleferie"; 10.00 Przerwa; 15.40 Program dnia; 15.45 „Oferty"; 16.00 „Na szlaku" — mag. turystyczny; 16.30 Dziennik; 16.45 Dla młodych widzów: XV Trójmecz Harcerski; 17.45 „Pięciolistna róża" — program muzyczny; 18.10 „Czekanie" rep.; 18.40 „Rytmy Ameryki Łacińskiej" — program rozr.; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 Przemówienie Noworoczne; 20.15 „Piosenki z połowy świata"; 21.10 „Julio, jesteś czarująca" — film franc.; 22.20 „Melodie Wielkiego Ekranu" — piosenka polska; 23.10 „Muzyka taneczna"; 23.55 Życzenia Noworoczne; 0.05 Rozrywkowy program Sylwestrowy.

PIĄTEK 1.I.1971

8.55 Program dnia; 9.00 Dla młodych widzów: „Elza z afrykańskiego buszu" — film fab. ang.; 10.30 „Przeżyjmy to jeszcze raz" („Sport 1970"); 11.30 „Sylwetki" (I); 11.45 Dziennik; 12.00 Dla dzieci: TV Teatr Lalek — K. Jeżewska „Chłop i diabeł"; 13.30 Międzynarodowy Konkurs skoków narciarskich (Garmisch Partenkirchen); 15.30 „Pogwarki świąteczne Adolfa Dygacza"; 16.00 „Sylwetki" (II); 16.15 „Noworoczne poprawiny" („Dymek z papierosa"); 17.10 „Sylwetki" (III); 17.25 „Francuskie Varietè — program TV francuskiej; 17.50 „Kraj"; 18.30 „Sopot 70" — program rozr.; 19.00 „Sylwetki" (IV); 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik 20.05 „Sylwetki" (V); 20.15 „W imieniu prawa"; 21.20 „Sylwetki" (VI); 21.30 „Książę sezonu" — film fab. TVP; 22.30 Magazyn sportowy; 23.00 „Przeżyjmy to jeszcze raz" („Sport 70").

SOBOTA 2.I.

9.00 „Teleferie"; 10.00 Przerwa; 15.50 Program dnia; 15.55 TV Kurs Rolniczy: „Pielęgnacja maciory"; 16.30 Dziennik; 16.40 Dla młodych widzów: „Chłopcy" — film fab. radz.; 17.30 „Leśny sylwester" — film radz.; 18.30 „Pegaz"; 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.20 Teatr Rozrywki: M. Bałucki — „Radcy pana radcy"; 21.30 Dziennik; 21.50 „Madame Sans Gene" — film fab. franc.-hiszp.; 22.30 „Ślady na śniegu" — progr. rozr.

PIĄTEK, 25 grudnia

8.15 Komunista i czas; 8.30 Skrzydła nad polami; 8.55 W świecie zwierząt; 10.00 Sprawozdanie sportowe; 15.05 Dla uczniów; 15.45 Leninowska „Iskra" w Białorusi; 16.05 Rosyjska czastuszka; 16.50 Kroki pięciolatki; 17.00 Spektakl teatralny; 20.10 Koncert orkiestry wojskowej; 20.45 Sprawozdanie sportowe.

SOBOTA, 26 grudnia

8.15 Szkatułka muzyczna; 8.30 Tydzień planety; 8.45 Koncert; 9.35 Turniej dociekliwych; 10.20 Artystka ludowa ZSRR Czaban; 11.50 Kontrolerzy; 12.20 Program młodzieżowy; 13.00 Uniwersytet ludowy; 14.30 Spotkania muzyczne; 15.00 Dla wsi; 15.30 Drogą ojców; 16.05 Koncert; 16.55 Balet; 20.15 Transmisja sportowa.

NIEDZIELA, 27 grudnia

8.00 Współzawodnictwo; 8.30 Turniej uczniowski; 9.30 Białe i czarne; 10.00 Dla dzieci; 10.30 Kiosk muzyczny; 11.00 System energetyczny „Mir". 11.30 Dla uczniów; 12.25 Kryzys twierdzy imperializmu; 12.55 Czerwony, żółty, zielony; 14.00 Dla wsi; 14.30 Dla żołnierzy; 15.00 Klub filmowy; 16.05 Lata walki i zwycięstw; 16.45 Koncert; 17.00 Spektakl TV; 18.15 Czas; 18.45 Film fab.

Пра найлепшыя клубы

Спаборніцтва за імя «найлепшы клуб» вясковыя клубы «Рух» і «Рольніка» вядуць ад 1966 года. Мне давялося на працягу ўсіх гэтых 5-ці год быць старшынёй ваяводскай конкурснай камісіі. Сёння ў сувязі са скромным юбілеем хачу падзяліцца з чытачамі «Нівы» сваім конкурсным вопытам і рэфлексіямі.

Спачатку некалькі лікаў. У конкурсе за 1966 год прыняло ўдзел 116 клубаў. У наступных гадах колькасць іх узрастала: 1967 — 231 клубаў, 1968 — 336, 1969 — 368. У 1970 годзе дасягнула больш як паўтысячы; конкурс ахапіў усе клубы, якія існуюць у вёсцы.

Юбілей пяцігоддзя — гэта нагода, каб прадставіць найлепшых лаўрэатаў конкурсу. У паасобных гадах найлепшымі клубамі ў ваяводстве былі: год 1966 — клуб «Рух» ва Ухове (Лапскі павет), 1967 — клуб «Рух» у Крамкаўцы Малой (Манецкі пав.) і клуб «Рольніка» ў Баршчэве (Беластоцкі павет), год 1968 — клуб «Рольніка» ў Бухвалове (Сакольскі пав.), у Боцьках (Бельскі пав.), клуб «Рух» у Старым Беразове (Гайнаўскі пав.) і Плацічне (Сувальскі пав.), год 1969 — клуб «Рух» у Дзянконях (Манецкі пав).

У 1970 годзе спаборніцтва выйгралі: клуб «Рольніка» ў Клімашавіцы (Граеўскі пав.) і клубы «Рух» ва Ухове (Лапскі пав.) і Бобрах (Граеўскі пав.). На пахвалу заслужылі таксама клубы ў Нурцы, Радзішэве Сенчуку і Крупіцах у Сямяціцкім пав., Жэдні і Клепачах у Беластоцкім пав., Сакалянах у Сакольскім пав.

Як паказвае вопыт, спаборніцтва мае вялікі ўплыў на актывізацыю грамадска-культурнай дзейнасці на вёсцы. Родзіцца ініцыятыва, зацікаўленне, гуртуюцца людзі вакол працы, шукаюць дарогі да лепшых вынікаў. Расце роля вясковага клуба культуры як цэнтра культурнага жыцця. А яшчэ так нядаўна гаварылася пра клубы як «даўнейшыя святліцы», у якіх толькі «Рух» або ГС уставілі столікі, далі кіёск з газетамі і пачалі прадаваць каву.

Розніца паміж клубамі і колішнімі святліцамі заключаецца ў тым, што можна ў клубе выпіць каву ці чай, купіць газету, кніжку, цукеркі, папяросы, зубную пасту, мыла... У святліцы ўсяго гэтага не было. Але гэта розніца не найважнейшая. Клубы адкрыты ў вызначаныя гадзіны і днём, багацей і эстэтычней абсталяваны. Даюць яны лепшыя і шырэйшыя магчымасці культурнай працы і прыемнага адпачынку. Клуб па свайму характару вельмі набліжаецца да гарадскіх клубаў.

Добрая праца клуба і яго аўтарытэт у вёсцы ідзе ад людзей, ад іх актыўнасці. Таму варта сказаць некалькі слоў пра гаспадароў клубаў і многіх грамадскіх дзеячоў культуры. Назавем тых першых на лініі: Эва Коск і Марыя Крынская з Радзішэва Сенчук, Надзея Трашчотка і Мікалай Семянюк са Старога Беразова, Тэрэса і Адам Козел з Рудкі, Леакадыя і Алойзы Стасевічы з Клепачоў, Люба Бакун і Станіслаў Кахаcоўскі з Сакалян, Лідзія Майсак і Генрык Цяжкоўскі з Жэдні, Генавефа Люцыян і Ядвіга Пётрашко з Боцькаў. Сярод гэтай вялікай групы большасць — гэта гаспадары клубаў, якія сваёй працай даказалі, што так, як і настаўнікі ці іншая вясковая інтэлігенцыя, могуць быць добрымі культурна-асветнымі дзеячамі.

Шырэйшай па формах стала праца ў клубах. Клубы арганізуюць летам дзяцінцы і гадзіны казак для дзяцей. Вядуць з дзецьмі заняткі па мастацтве. Гаспадары клубаў сцвярджаюць, што дзеці — вельмі ўдзячны элемент для працы ў клубах. Самую актыўную клубную групу складае моладзь. Але і старэйшыя зразумелі карысную ролю клубаў, часта клубы наведваюць і часта просяць арганізаваць клубы ў вёсках, дзе няма ніякай культурнай установы.

Ведаем, што яшчэ многа непрацёртых шляхоў у клубнай дзейнасці. Ёсць бляскі і цені ў нашым клубным руху. Таму вітаць трэба імкненне да ўдасканальвання праграмаў і форм працы клубаў у рамах конкурсу на найлепшы клуб.

Казімір Даркоўскі

Гаспадарлівасць

Трэба сказаць праўду: у журналісцкай практыцы значна часцей чуваць песімістычныя нараканні, чымсьці добры творчы аптымізм. Асабліва часта пры тым чуваць нараканні на недахоп рознага роду інвестыцыйных сродкаў — на недахоп падтрымкі з боку ўлад пры пабудове клубаў, святліц, школ і іншых аб'ектаў вясковага жыцця. Нараканні цягнуцца гадамі, ездзяць пры тым ад установы да ўстановы, дыскутуюць на доўгіх сялянскіх сходах — найчасцей без ніякіх вынікаў.

У Паўлах было інакш. Пачалі яны не ад нараканняў, але ад саліднай работы. Справа ў тым, што ў Паўлах няма належнага школьнага будынку. Школа знаходзіцца ў невялікай старой хаце, якую сяляне ў 1939 годзе прывезлі з вёскі Ваські. Раней была гэта леснічоўка. У будынку 3 школьныя залы. Гэта мала як на 8-класную школу. Да таго ў Паўлах з даўных-даўна цвіце мастацкая аматарская дзейнасць, а ў вёсцы няма ні клуба, ні святліцы. Мясцовыя артысты мусяць таксама выступаць у цеснай школе.

Сяляне з Паўлаў пастанавілі пабудаваць святліцу, у якой знайшлося б месца і на школьную залу і на памяшканні для настаўнікаў.

Зрабілі яны так. Выбралі на агульным сходзе камітэт, які адразу прыступіў да дзеяння — пачаў старацца закупіць у Беластоку будынак, прызначаны пад разбор. З гэтай мэтаю паўлаўскія сяляне вырашылі добраахвотна злажыцца па 300 злотых. Назбіралася 34 тысячы злотых. Гэта не многа, як на такое агульнавясковае мерапрыемства, але дастаткова, як на пачатак. Паўлаўскія сяляне папрасілі ў Гарадской радзе нарадовай у Беластоку, каб тая дазволіла закупіць ім без удзелу ў ліцытацыі нейкі прызначаны пад разбор будынак. Гарадская рада нарадовая Беластока зрабіла значна больш, чымсьці гэтага спадзяваліся паўлаўскія гаспадары, і больш, чымсьці яны яе прасілі. Дала гаспадарам на іх грамадскія мэты разборачны будынак зусім бясплатна.

Прыняліся сяляне за перавозку. Асаблівых цяжкасцей тут не было, бо ў Паўлах добры сельскагаспадарчы гурток, які мае свой транспарт. Будынак хутка быў перавезены ў Паўлы. Усё, рэч зразумелая, зроблена грамадскім чынам.

Грамадскім чынам ідзе таксама зараз у Паўлах складанне гэтага будынку. Плацяць толькі аднаму майстру па 150 злотых у дзень. Майстру штодзённа памагаюць грамадскім чынам мясцовыя сяляне — па некалькі чалавек у дзень. Трэба пры тым сказаць, што паўлаўскія гаспадары надзвычай салідныя ў грамадскай працы. Не было дагэтуль выпадку, каб хтосьці адмовіўся ад працы. Калі нехта сапраўды не мае часу, дык наймае да работы суседа, плацячы па 100 злотых у дзень, а часам і больш. Такім чынам, кожны з сялян працаваў ужо пры пабудове па 4—5 дзён.

Паўлаўскія сяляне хочуць яшчэ ў гэтым годзе аддаць будынак да выкарыстання. Будынак ліквідуе школьныя і светліцовыя клопаты Паўлаў. Стане ён дзякуючы гаспадарліваму, ініцыятыўнаму падыходу мясцовых сялян і кіраўніка мясцовай школы Аляксея Максімюка. Як дагэтуль, Паўлы не прасілі ў нікога фінансавай дапамогі ў пабудове. Дапамога аднак таксама была б ім патрэбная пры выканчэнні будынку. Добра, каб стаў ён адноўлены і прыгожы.

Гаспадарлівасць паўлаўскіх сялян відавочная не толькі пры пабудове будынку грамадскага карыстання. Відавочная яна тут на кожным кроку: у працы сельскагаспадарчага гуртка і ў прыватных гаспадарках сялян. У сельскагаспадарчым гуртку працуе зараз аж 7 трактараў, з адных плантацый трускалак даходы паасобных сялян складаюць аж да 80 тысяч злотых у год, многія гаспадары маюць уласныя аўтамашыны, тэлевізары, шэраг рознага роду найбольш сучасных, сельскагаспадарчых машын і прылад.

Ул. Паўлючук

АКТЫЎНАЯ ПОП

Адной з найбольш актыўных пярвічных партыйных арганізацый з'яўляецца ПОП у Рафалоўцы (Беластоцкі павет). Арганізацыя гэтая налічвае 14 членаў і кандыдатаў партыі. У мінулай кадэнцыі правіла яна 31 сход; сходы прысвяціла справам сваёй вёскі і ваколіцы, а таксама ўнутраным справам партарганізацыі. Члены партыі праводзілі дыскусію на тэму ідэалагічна-маральнай паставы члена партыі, праходзілі курсы на партыйныя тэмы, аналізавалі выкананне грамадскіх чынаў, выкананне дырэктыў IX Пленума Цэнтральнага Камітэта партыі і шмат іншых сельскагаспадарчых спраў. Значная колькасць партыйных сходаў адбывалася супольна з актывістамі ЗСЛ і беспартыйнымі. (яц)

У АХРЫМАЎСКІМ СЕЛЬГАСГУРТКУ

Ужо каля дзесяці гадоў існуе сельскагаспадарчы гурток у Ахрымах (Гайнаўскі павет). Мае ён абмалотачны агрэгат, 2 рухавікі, 6 збожжавых сеўнікаў, сячкарню і іншыя сельскагаспадарчыя машыны. Гурток працуе рэнтоўна. Між іншым, даход прадбачваецца і ў гэтым годзе. Працай гуртка кіруюць перш за ўсё старшыня гуртка Мікалай Сухадола з Падляўкова і бухгалтар Браніслаў Грыка з Сушчага Барка. Сельгасгуртоўцы дапамагаюць сваімі машынамі сялянам не толькі з Ахрымаў, але і з навакольных вёсак, як Сушчы Барок, Бернацкі Мост, Капітаншчына і Ляўкова. Пазычаюць яны сеўнікі, малоцяць збожжа, рэжуць сечку і дровы, а таксама робяць іншыя працы. У наступным годзе ахрымаўскія сельгасгуртоўцы намераны купіць 3 сеўнікі для мінеральных угнаенняў, сячкарню, 2 апырсквачы і 3 заправяркі. (яц)

ЭКЗАМЕНЫ Ў ВУЧНЯЎ ПА СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ ПАДРЫХТОЎЦЫ

У канцы лістапада гэтага года адбыліся ў Тыкоціне дзяржаўныя экзамены вучняў 14 гурткоў па сельскагаспадарчай падрыхтоўцы III ступені з Беластоцкага павета. Да экзамену прыступіла 93 асобы і здало іх 87 асоб. Найлепш здалі экзамен: Чэслаў Лютвейка і Янка Лапінскі са Скрыбіч, Генрык Гарадавенка з Веек, Юрка Вяленя з Падзеран, Аляксей Лукашук з Дзерняхова і Зыгмунт Мароз з Касматага Барка. Усе вучні, якія здалі экзамен, атрымалі пасведчанні і могуць яны прадаўжаць сваю адукацыю ў 3-гадовых сельскагаспадарчых тэхнікумах са скарочанай праграмай навучання. (яц)

ДОЎГАЛЕТНЯЕ СУПРУЖАСТВА

Нядаўна ў клубе «Руху» ў Старым Ляўкове (Гайнаўскі павет) адбылася нештодзённая ўрачыстасць. Менавіта намеснік старшыні прэзідыума ПРН у Гайнаўцы тав. Каліноўскі ўручыў многім жыхарам грамады Старое Ляўкова ўзнагароды Рады Дзяржавы за даўгалетнюю сужыццё. Узнагароды былі ўручаны Андрэю і Марыі Волбатам, Кастусю і Ганне Казлоўскім з Новага Ляўкова, Якубу і Агаце Каролька са Старога Ляўкова, Юльяну і Надзі Харкевічам з Міхнаўкі, Юзэфу і Матроне Мацкевічам з Падляўкова і Арсенію і Варвары Бачынскім з Ахрымаў. (яц)

НАРОДНАЯ ТВОРЧАСЦЬ

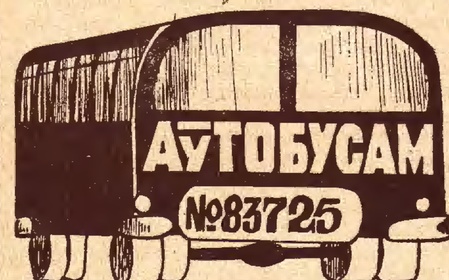

Сакольскія дываны і гайнаўская кераміка. Фота Цаф — Сянько.

ШТО ЧЫТАЮЦЬ?

У грамадзе Кляшчэлі, Гайнаўская павета, найбольш чытаюць «Аграхімію» — 168 экземпляраў, затым «Газету Беластоцкую» — 133 экземпляры, «Грамаду Рольнік Польскі» — 105 экз., «Пломычак» — 75 экз., «Хлопскую Дарогу» — 73 экз., «Ніву» — 69 экз., «Пшыспособене Рольнічэ» — 41 экз., «Плён» — 24 экз. і г.д. Усіх разам падпісак ёсць 848. (яц)

УСЁ ЛЮДСКОЕ НАМ НЕ ЧУЖОЕ

Аўтобусам №83725

Дзесяткі аўтобусаў штодзень выязджаюць з брамы беластоцкай аўтобуснай станцыі на вуліцы Юравецкай. Тысячы твараў мігаюць у гэтых аўтобусах. На розныя шляхі і дарогі выязджаюць людзі. Папулярныя ПКС-ы давозяць усюды, спалучаюць найдалейшыя вёскі са светам.

Стаю на прыстанку № 11 беластоцкай аўтобуснай станцыі. Людзі чакаюць ляніва. Бабы з сумкамі, сеткамі, пакункамі. Няма кошыкаў — выйшлі з моды. Слухаю, што гавораць. Мешаніна слоў, акцэнтаў, адценняў. Тыповая мова паўночна-ўсходняй Беласточчыны. Дзве жанчыны — адна ў шапцы, другая хусткай абкручаная, разгаварыліся голасна на ўсю плошчу. Аб чымсьці, што слухаеш і адразу забываеш. Помніцца толькі ажыўленасць размовы і мяккасць гукаў, якімі захапляюцца ў цэнтральнай Польшчы, а якіх саромяцца на ўсходзе Польшчы.

Пад'язджае наш аўтобус. Бабы найперш прапіхаюць у дзверы свае пакункі, высока паднімаюць ногі. Некаторыя ўсё ж перакідваюцца назад. Мужчыны, нібы ветліва, падпіхаюць іх і іхнія тлумокі.

Выязджаем на шырокую двухбаковую гарадскую артэрыю — вуліцу Леніна. Вуліца стала адной з найбольш сучасных вуліц горада. Пасярэдзіне растуць ужо дрэўцы. А бакамі імчаць, імчаць і імчаць розныя машыны. Як далёка кінеш вокам, бачыш яе стройную лінію. Дзесь там на гарызонце выбягае яна проста ў поле, яшчэ зеленеючае. З боку толькі, над старымі хатамі акраін Беластока, выглядаюць новыя будынкі новага квартала — «Пяста».

На першым прыпынку выходзіць адна асоба. У аўтобусе наогул ціха. І толькі пані ў хустцы безупынна расказвае нешта пані ў шапцы. Словы яе выразна чую, калі аўтобус затрымліваецца: «Як я будавалася, то купілі бляху і пшэставілі старую хату»... Голас чую далей, але не разумею — рушыў аўтобус з шумам.

Прыпынкамі ўсеяна дарога. На іх пачакальні з трыма сценамі пад дахам. Ля кожнай сцяны лаўкі. На цэнтральнай унутранай сцяне пачынаю чытаць лозунг: «Miejsce naszego pobytu świadczy o naszej kulturze». Цешуся, што словы пра культуру і тут знайшліся. Няхай людзі прывыкаюць, думаю. Але зрок падае ніжэй і пад прыгожым лозунгам бачу паламаную лаўку. Сумна тырчаць кускі дрэва...

Едзем далей. Прыціхла гаварлівая пані. Спіць, паклаўшы галаву на руку ў цёплай узорыстай рукавіцы, трымаючыся поручні папярэдняга сядзення. Спіць, стукаючы рытмічна ў такт язды сваім ілбом у сваю рукавіцу. Яе суседка прыглядаецца, усміхаецца. Аўтобус трапіў на выбоіну. Баба стукнулася моцна, прачнулася і засмяялася. Завяла недаканчаную размову...

Новы прыстанак і новы лозунг: «W czystym pomieszczeniu przyjemnie upływa czas». Пад лозунгам перавернутая ў пяску лаўка. Прыходзіць думка, што гэтыя добра апранутыя людзі, якія тут чакаюць аўтобуса, ніколі ў жыцці не прачыталі гэтага лозунга. Яны ўвогуле не пераймаюцца сваёй пачакальняй. Як яны — абутыя ў жоўтыя казачкі, адзетыя ў футры і кажухі, могуць вытрымаць у непаладках, на гэта толькі мо самі адказалі б. На наступным прыпынку новы лозунг аб чысціні і парадку ў нашым жыцці. І новы пад гэтым лозунгам непарадак і ніякай чысціні.

Пачынаюць мяне гэтыя лозунгі нерваваць. Радасць мая, што словы пра культуру завандравалі ў лясныя аўтобусныя прыстанкі, знікае як камфора.

Вера Леўчук

АЎТАРЫТЭТ УЛАДЫ

Амаль дзесяць год жыве лозунг: «Павет — асноўнае звяно тэрытарыяльнай улады». У пачатку шэсцьдзесятых гадоў быў гэта пароль пачынаючай дэцэнтралізацыі. Сёння жыццё патрабуе працягу...

Знаходзімся мы цяпер на этапе ўзмацнення грамадскіх рад народовых. Патрабуе гэта не толькі арганізацыйных крокаў, але і зразумення сэнсу гэтага працэсу. Гэтаму менавіта і было прысвечана пленарнае пасяджэнне паветовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы.

Статыстычная гайнаўская грамада складаецца з 42 км² тэрыторыі, населенай 3.100 жыхарамі, якія маюць больш 700 звышдвухгектарвых сельскіх гаспадарак. Сярэдняя рада налічвае 20 радных, якія супольна з 11 актывістамі працуюць у 5 камісіях. Апарат выканаўчы складаюць старшыня і 4 працаўнікі. Гайнаўская грамада распараджаецца амаль мільённым бюджэтам. Вось такі гаспадар быў прадметам комплекснай ацэнкі. Памножаная праз 19 — столькі ў павеце грамад — карціна з'явілася ў сваёй складанай рознабаковасці. Аднак некаторыя справы выйшлі як тэмы характэрныя, рашаючыя ў належным дзеянні грамадскай улады. Сярод іх была справа каардынацыі.

Рада з'яўляецца гаспадаром грамады, але аб узроўні сялянскіх варштатаў працы не вырашае старшыня, чатыры працаўнікі і мільённы бюджэт. Ёсць перш за ўсё сяляне-працаўнікі, іх фаховыя дарадчыкі — сельскагаспадарчая служба і шмат устаноў, якія маюць сродкі, якія арганізуюць паслугі. Майстэрства кіравання заключаецца ў максімальнай гарманізацыі сродкаў, задач і планаў усіх зацікаўленых.

З заўваг, якія выказваліся на гайнаўскім пленуме, выходзіць, што грамадскія рады не прысвоілі ў належнай ступені гэтага майстэрства. Не выкарыстоўваецца належна найважнейшы інструмент каардынацыі — грамадскі план.

— Прыняты план, — гаварыў М. Юрчук з Дубін, — у якім вызначана месца ГС, малачарні, СОП... Але год доўгі. Вышэйшыя ўлады гэтых устаноў змяняюць іх заданні. Нікога не цікавіць, што ў плане інакш...

Неаднойчы самі рады хаваюць план у глыбіню шафаў, не верачы ў практычную прыдатнасць гэтага дакумента. Не заўсёды, значыць, даныя ўстановы ведаюць, што ад іх патрабуецца. На вясковым сходзе — а як жа — была гутарка, але агульная. Да ідэала — вызначэння задач для кожнай гаспадаркі — далёка. Затым улада павінна рэагаваць на змены, падзеі, няўдачы. Дык рады не прысвоілі надзейнай сістэмы кантролю і сыскання абавязанняў. Невыкананне пастановы рады звальваюць на ГС, сельскагаспадарчыя гурткі, ПОМ і іншыя непадпарадкаваныя ўстановы.

Часам рада прыпамінае сабе, што з'яўляецца гаспадаром, запрашае на сесію або на прэзідыум нейкага кіраўніка вясковага рэсорта і ветліва просіць, каб той зрабіў справаздачу (былі выпадкі, калі такі кіраўнік адмаўляўся ад складання справаздачы). Але ўжо вельмі рэдка прэзідыум (з гэтага ж становішча гаспадара) арганізуе нарады з кіраўнікамі ўстаноў, якія радам не падпарадкаваны, каб узгодніць заданні, тэрміны, каб спытаць, чаму заданні не выконваюцца.

Грамадскія рады ўсё яшчэ хварэюць на комплекс ніжшасці. Іх прадстаўнікі гавораць: — З намі не лічацца...

Хто павінен паправіць іх самаадчуванне? Адрасатаў шмат. Бо, напрыклад, карыстаючыся добра інструментам каардынацыі, прэзідыум ПРН павінен уважліва сачыць, каб партнёры не дагаварваліся за плячыма грамады.

Будаваць аўтарытэт ГРН абазначае ўмацоўванне яе становішча ў якасці прадстаўніцкага органа. Грамадскія камітэты павінны ацэньваць працу радных — членаў партыі, сустракацца з імі (таксама і з беспартыйнымі), перадаваць ім палітычную інфармацыю, абмяркоўваць супольна важнейшыя заданні вёскі. Там, дзе гэта робіцца, грамадства і вясковыя ўстановы больш цэняць функцыю раднага, ды і радны лепш чуецца ў сваёй ролі прадстаўніка грамадства.

Кастусь Ляшчынскі

КНІЖКА, ЯКОЙ ЧАКАЛІ

Вялікі ўклад у змаганне з ворагам унеслі партызаны Беластоцкай зямлі. Даволі сказаць, што паводле даных архіва Інстытута гісторыі партыі ў Мінску, партызаны Беластоцкага згуртавання забілі каля 16 тысяч гітлераўцаў, больш 2.500 паранілі і 451 узялі ў палон, пусцілі пад адхон 418 цягнікоў, знішчылі 192 масты, 22 прамысловыя прадпрыемствы, 50 ваенных складаў, 467 кіламетраў тэлеграфічных правадоў, 26 танкаў, 1 самалёт, 65 кулямётаў, 13 мінамётаў і 109 ваенных аўтамабіляў. Гэта толькі ўрывак з вялікай гісторыі барацьбы. Зразумела, за гэтым крылася шмат гора і цярпенняў. Многія аддалі сваё жыццё, дзесяткі вёсак заплацілі сваім існаваннем.

Аб змаганні партызан на Беласточчыне дагэтуль напісана не многа. З тым большай прыемнасцю трэба падкрэсліць той факт, што ў апошні час гэты недахоп запоўніла кніжка *Яна Анаціка «Пад шчаслівай зоркай»*)*, якую можна яшчэ купіць у кнігарнях.

Прозвішча Яна Анаціка вядомае на Беласточчыне. Ведаюць яго партызанскую дзейнасць людзі Бельскага, Гайнаўскага і Сямяціцкага паветаў. Зараз палкоўнік Ян Анацік з'яўляецца старшынёй Ваяводскага праўлення ЗБоВіД.

Аднак аўтар успамінаў «Пад шчаслівай зоркай» блізкі нам і з іншага боку. Анацік не толькі змагаўся на Беластоцкай зямлі, але, як сам піша ва ўступе да кніжкі, «нарадзіўся... на Беласточчыне, тут рос, вучыўся роднай мове, тут... правёў, хаця і бедную, але па-свойму шчаслівую маладосць». Нават вайна ненадоўга адабрала Беластоцкай зямлі яе сына. Анацік хутка вяртаецца на Беласточчыну, каб змагацца і арганізоўваць змаганне з захопнікам.

Анацік піша цікава, а яго стыль просты, зразумелы кожнаму чытачу. Але для Беласточчыны кніжка Я. Анаціка «Пад шчаслівай зоркай», здаецца, ёсць тым, чым для цэлай краіны «Барвы валькі» М. Мочара. Можна тут дашукацца пэўных абсалютна збежных спраў (справа дагавору між атрадам «Дальние» і партызанамі з АК). «Барвы валькі» — гэта абавязковая літаратура ў сярэдняй школе. Ва ўмовах Беласточчыны «Пад шчаслівай зоркай» павінна папоўніць праблематыку «Барваў валькі».

Хочацца звярнуць увагу на яшчэ адзін, на маю думку, вельмі важны, момант. У нашай папулярнай літаратуры наогул вельмі мала гаварылася аб спецыфічнай сітуацыі, якая склалася на Беласточчыне ў перыяд нападу на яе гітлераўскай Германіі. Нашыя школьнікі вывучаючы гісторыю ведаюць многа аб ППР і АЛ (Армія людова), аб іх змаганні, але не многа або нічога пра тое, што ў той час было на іх роднай зямлі. На Беласточчыне не было ППР і АЛ, але ці сапраўды была пустка?

Іменна адной з найбольшых заслуг кніжкі Я. Анаціка ёсць тое, што, прыступаючы да напісання ўспамінаў, разумеў ён гэтую спецыфічную сітуацыю. Першыя раздзелы кніжкі аўтар прысвячае справам, якія датычаць Беласточчыны напярэдадні нападу Гітлера на Савецкі Саюз і склаўшайся ў тым часе сітуацыі на гэтых землях, каб потым на дарогах вайны, па якіх ступаў Анацік, паказаць і справы і людзей Беласточчыны, якім найдаражэйшай была іх зямля і за якую хацелі яны змагацца.

«Пад шчаслівай зоркай» — кніжка вельмі цікавая і вельмі патрэбная, кніжка, якая адлюстроўвае спецыфічную сітуацыю Беласточчыны і яе людзей у час барацьбы з фашыстамі. У адрас аўтара трэба сказаць, што з яго кніжкі адчуваецца шчырасць, калі апісвае паасобныя здарэнні, іх дакументальнасць, але адначасова вялікая палітычная і гістарычная свядомасць у інтэрпрэтацыі розных фактаў.

Адным словам, «Пад шчаслівай зоркай», — гэта кніжка, якой мы чакалі.

А. Карпюк

*) Jan Onacik „Pod szczęśliwą gwiazdą”, Książka i wiedza, ss. 319, cena 25 zł.

На апублікаваны намі ліст Галі рэдакцыя атрымала шмат водгукаў. Чытачы, асабліва школьнікі, даюць Галі розныя парады, як выйсці з яе цяжкага становішча.

Сёння друкуем пісьмо Алі з Гайнаўкі.

ДАРАГАЯ РЭДАКЦЫЯ!

З'яўляюся вучаніцай IV класа беларускага ліцэя ў Гайнаўцы. Рэгулярна чытаю «Ніву», і, на маю думку, «Маладзёжны форум» нам, моладзі, вельмі патрэбны. Патрэбны таму, што мы можам заўсёды звярнуцца да Вас без боязні, што будзем адпраўлены з нічым, што пачуем (як часта ад дарослых) «не заварочвай галавы», «не маю часу» і т.п.

Паколькі вы дазваляеце пісаць пабеларуску, польску, а нават і з памылкамі, значыць, трэба толькі пісаць.

У сённяшнім пісьме мне хочацца выказацца ў справе пісьма Галі. Мне здаецца, што я яе дасканала разумею хаця ніколі не згаджуся з яе поглядамі. Асуджаю Галю ў тым выпадку, калі яна гаворыць «я вымушана нешта сабе зрабіць, і канец з такім жыццём». Дурасць, юнацкае фанфаранства, хто ёй даў права, каб адбіраць сабе жыццё? Шкада, што Галя, пішучы гэтыя словы, не падумала, якую вялікую крыўду робіць яна сваім бацькам.

Лічу, што Галя — трус, бо чаго ж варты чалавек, які з прычыны часовых непрыемнасцей не шукае іншых дарог, апрача «зыйсці з гэтага свету». Пішу «часовых», бо Галя ж сама піша, што ў першым класе было ёй нядрэнна. А калі б, напрыклад, такая Галя жыла ў перыяд, у якім пакаленне «Калумбаў» (Р. Братнага) перажывала страшную вайну, калі гітлераўцы спынілі дагэтуляшняе жыццё, даючы ўзамен тэрор і смерць? Што было б, ці Галя таксама заламалася б?

Сорамна мне за цябе, Галя. «Калумбы» таксама былі маладыя, як і мы, але яны мусілі паміраць, хаця хацелі жыць, хацелі вучыцца. А ты што? За тое, што бацькі і дзяржава выдаюць на цябе грошы, хочаш так найлягчэй: «канец з такім жыццём?» Гэта ўжо прынамсі недарэчнасць. Думаеш, што такі чалавек, як ты, «не павінен перашкаджаць іншым і зыйсці з дарогі». Я думаю, што ўжо за позна ўступаць іншым месца, ты ж гэтае месца заняла год таму назад, распачынаючы вучобу ў першым класе. А ліцэй, у якім ты вучышся, ты выбрала сама.

Галя! У пачатку свайго пісьма ў рэдакцыю ты пішаш, што з'яўляешся членам ЗМС, дык звярніся да сябровак і сябраў з гуртка ЗМС, напэўна яны табе дапамогуць. А калі б я магла што-небудзь табе раіць, дык прапаную заняцца чытаннем кніжак. Пайдзі ў бібліятэку і пашукай кніжку «Jak się uczyć». І што вельмі важнае — пры вучобе трэба ўмець адпачываць. Таму раю табе, пачытай такія кніжкі-параднікі, як «Czas wolny dzieci i młodzieży» — Z. Dąbrowskiego, «Ucz się odpoczywać» — A. Hapsen.

Аля з Гайнаўкі

Пачатак на стар. 1

ВЯСКОВЫ „САЛАМОН“

Гляджу на нашых пажарнікаў, яны стаяць пачырванелыя, відаць, ад сораму, і бачу, што ўжо пачынаюць адступаць у сваёй заўзятасці. Тады я хутчэй звяртаюся да Нікадэма П. і гавару яму: *вы ж сур'ёзны чалавек, падумайце пра свой паступак: ці здарылася вам ад гэтага снегу нейкая шкода, ці не лепш было б, каб вы, па сіле сваіх магчымасцей, дапамаглі былі ў працы гэтым юнакам? Ну, скажыце, ці не лепш і для вас і для ўсіх нашых жыхароў так было б?!*

Стары пенсіянер, звесіўшы галаву, стаіць і маўчыць. Бачу, што ён таксама неяк адтаяў са сваёй злосці. Дык я хутчэй гавару: *падайце сабе вось пры людзях руку на згоду!*

І яны паціснулі рукі.

У штодзённым жыцці ёсць вельмі многа такіх спраў, якія псуюць нервы людзям, якія прымушаюць грамадзян бадзяцца па судах.

І не істотная тут колькасць гэтых спраў, а спосаб і форма іх вырашэння. Паяднаўчая камісія мае невялікія сродкі прымусу. Яна дзейнічае на аснове добрай волі людзей, на аснове іх даверу і адклікаецца да апініі асяроддзя. Гэта галоўная яе зброя.

А роля? Яна вялікая. Паяднаўчая камісія можа вырашыць спорны канфлікт у яго зародку, не дапусціць, каб разросся ў бязвыхадную справу, у якой нават суд не ў сілах справядліва разабрацца. Дык добра, што такія камісіі дзейнічаюць, добра, што маем мы вясковых *«САЛАМОНАЎ»*.

ВІКТАР РУДЧЫК

Дубічы-Царкоўныя — гэта адна з многіх вёсак, якія пацярпелі ў час апошняй вайны. На восемдзесят з лішнім сялянскіх сяліб засталася адна клуня і некалькі домікаў. Усё іншае пагарэла.

— Страты не былі б такія велізарныя, калі б не абсалютная дэзарыентацыя жыхароў, якія, апанаваныя панікай абсалютна не ўмелі ратавацца і не былі да гэтага падрыхтаваныя, — гаворыць старшыня ГРН Мікалай Чыквін.

— Ці можна так сказаць, што людзі, навучаныя жыццём, вельмі ахвотна горнуцца да масавай вучобы ў галіне цывільнай самаабароны? — пытаюся Чыквіна. — Ваш, дубіцкі ТОС лічаць у Павятовым ваенным штабе за адзін з лепшых вясковых аддзелаў самаабароны.

— Я б сказаў, што стварэнне ТОС выклікала ў нас патрэба, а не загад. А гэтая патрэба, напэўна, вынікае з аналізу мінулага, горкага мінулага. А ТОС, як і ўсюды, не нарадзіўся ў нас адразу дасканалы.

Дубіцкі ТОС, камандзірам якога з'яўляецца таксама Мікола Чыквін, але сын Пятра, дзейнічае ад 1965 года. Цяпер налічвае ён больш 150 асоб.

Спачатку ў аддзел была ўключана толькі адна вёска Дубічы, потым уключыліся ўсе вёскі з тэрыторыі ГРН. Цяжкасці былі і ёсць вялікія. У Дубіцкай ГРН ёсць вёскі, аддаленыя па 9 км ад цэнтра грамады, а гэта вельмі перашкаджае ў арганізацыі вучэнняў.

Першыя масавыя заняткі па самаабароне былі слабыя; прыходзіла на іх вельмі мала людзей. Зараз ходзяць амаль усе. Не прыходзяць толькі хворыя.

Што дапамагло дубіцкім дзеячам самаабароны пераадолець цяжкасці? Чыквін — старшыня лічыць, што першай і найважнейшай справай была грамадска-палітычная праца.

— Пры дапамозе ЛОК мы падабралі адпаведных дакладчыкаў. Людзі ведаючы, што хтосьці чужы прыехаў, цікавіліся. Падслухоўвалі пад вокнамі. Помню, у Грабаўцы дакладчык вядзе заняткі, усе з увагаю слухаюць, поўная зала людзей. Пасля сходу чую размову гаспадароў: «Добра гаворыць і як усё ведае. Варта прыходзіць сюды».

Потым у Дубічах была арганізавана ваенная вучоба. Прыглядаліся жыхары навакольных вёсак. Усе стараліся, каб як найлепш выканаць заданне. А для моладзі заадно была добрая забава.

ТОС у Дубічах прымае актыўны ўдзел у грамадскіх чынах, спалучаючы ваенную вучобу з працай для асяроддзя. ТОС працуе і ў галіне забеспячэння перад пажарамі, аховы хатняй жывёлы, чысціні калодзежаў і т.п.

З вялікай ахвярнасцю працуюць шэфы паасобных служб. Звычайныя гаспадары, часта пакідаючы працу на гаспадарцы, прымаюць актыўны ўдзел у курсах, арганізаваных павятовым і ваяводскім штабамі. Бывае так, што ў ТОС-е дзейнічаюць муж і жонка, як у выпадку Мікалая Тафілюка, шэфа разведачнай службы. Самааддана працуюць таксама Аляксей і Пятро Ануфрыюкі, Рыгор Марчук, шэф ветэрынарнай службы і інсемінатар, Уладзімір Грыгарук, Анеля Назарук і настаўнік Назарук.

Урэшце, справа самаабароны ў Дубічах яшчэ таму добра выходзіць, што цікавіцца гэтай праблемай і грамадскі камітэт партыі, і маладзёжная арганізацыя ЗМВ. Маладыя з ЗМВ, як Уладзімір Корх з Чэхаў Арлянскіх ці Таіса Масальская і Мікалай Ваверка з Тапоркаў — гэта ўзоры маладых дзеячоў самаабароны.

Праца, выдатная, свядомая, грамадская праца дзесяткаў людзей у дубіцкім ТОС-е сведчыць аб тым, што людзі тут, памятаючы ваенныя цярпенні, хочуць, каб гэта не паўтарылася.

С. Рыбі

У ГРАМАДСКАЙ БІБЛІЯТЭЦЫ Ў ЯЛОЎЦЫ

Грамадская бібліятэка ў Ялоўцы (Беластоцкі павет) заснавалася ў 1955 годзе. Спачатку знаходзілася яна ў прыватным памяшканні, а зараз у рамізе пажарнай каманды. Ад пачатку існавання бібліятэкі кіраўніком яе нязменна працуе Мечыслаў Рыгаровіч.

Ялоўская бібліятэка налічвае 5186 кніжак, у тым ліку 337 кніжак на беларускай мове і 303 кніжкі на рускай мове. Бібліятэчнымі кнігамі карыстаецца 536 асоб. У самай Ялоўцы пазычаюць кніжкі 182 асобы. Бібліятэка мае 7 бібліятэчных пунктаў, з якіх найлепш працуюць пункты ў Кандратках і Залешанах. У Кандратках выдае кніжкі Марыся Басалай. Сабраліся тут 34 чытачы. У Залешанах для 88 асоб выдае кніжкі кіраўнік мясцовай школы Андрэй Галіцкі. Са старэйшых жыхароў грамады найбольш кніжак чытаюць Казімір Гудэль і Генрык Каліцкі, з маладшых — Генрык Салавей, Юзэф Салавей, Казімір Застоцкі і Янка Жукоўскі.

Найбольш кніг пазычаюць у асенне-зімні перыяд, — па 20 у месяц, летам — у сярэднім напалову менш. Моладзь шукае сабе ў асноўным кніжкі на сенсацыйна-ваенныя тэмы, старэйшыя — перш за ўсё аповесці і раманы з мінулых стагоддзяў, а таксама на сельскагаспадарчыя тэмы. Наглядаецца і адна некарысная з'ява ў чытальніцтве сярод моладзі. Датычыць гэта найбольш вучняў ялоўскай школы па сельскагаспадарчай падрыхтоўцы. Вучні СПР наогул мала цікавяцца якімі-колькек кніжкамі, не гаворачы ўжо аб кніжках на сельскагаспадарчыя тэмы.

Бібліятэка ў Ялоўцы добра забяспечана прэсай: польскім і савецкім друкам. Можна тут на месцы прачытаць «Огонёк», «Правду», «Советский Союз», «Газету Беластоцкую», «Пшыязнь», «Край Рад», «Трыбуну Люду», «Кантрасты» і г.д. Сярод дзяцей найбольшай папулярнасцю карыстаецца часопіс «Пломык». Усіх кніжак бібліятэка мае на суму 68 тысяч злотых. У гэтым годзе дайшло яшчэ 48 кніжак на суму 800 злотых. Наогул штогод бібліятэка папаўняецца выдавецкімі навінкамі. Кіраўнік бібліятэкі Мечыслаў Рыгаровіч не толькі выдае кніжкі, ён арганізуе аўтарскія сустрэчы, чытальніцкія конкурсы, турніры ведаў на актуальныя тэмы, вядзе заняткі ў чытальніцкім гуртку і гуртку «ўмелыя рукі».

Бібліятэкар арганізаваў аўтарскія сустрэчы з аўтарамі кніг Андрэем Шчыпёрскім і Віктарам Шведам, прымаў удзел у падрыхтоўцы турніраў ведаў аб Леніне і на сельскагаспадарчыя тэмы. Удзельнічала ў іх вялікая колькасць асоб. У турніры ведаў аб Леніне прымала ўдзел каля 180 чалавек. Каля дзесяці дзяцей прыходзіць у бібліятэку на заняткі па майстраванню. Складаюць яны з пасобных частак самалёцікі, паязды, чыгунку і г.д. У чытальніцкім гуртку займаюцца 32 асобы. Кіраўнік бібліятэкі расказвае або чытае дзецям цікавыя казкі, дэманструе каляровыя прыгодніцкія дыяфільмы.

Апрача таго, у бібліятэцы можна паслухаць радыёперадачы або сучасныя мелодыі з грамплацінак. Утульна тут і прыемна. Сцены ўпрыгожваюць партрэты і актуальныя сценгазеты.

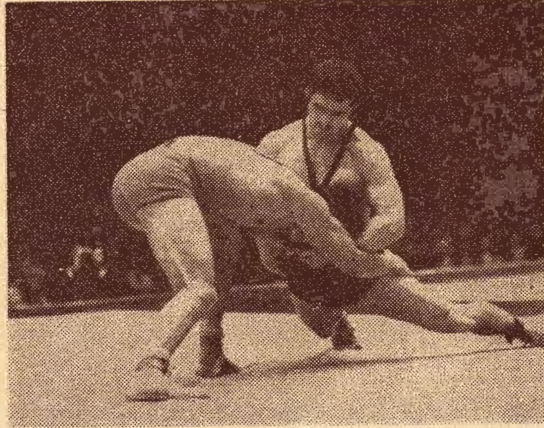
Янка Цялушэцкі

карэспандэнцыя з МІНСКА

НА ПРЫЗ АЛЯКСАНДРА МЯДЗВЕДЗЯ

Судзейская калегія (другі злева — галоўны суддзя спаборніцтваў Аляксандр Мядзведзь).

Момант паядынка паміж Ф. Кампікам (ПНР) і Б. Шамахавым (СССР).

Ад 13 да 15 лістапада 1970 года ў Мінскім Палацы спорту праходзіў міжнародны турнір па вольнай барацьбе на прыз заслужанага майстра спорту СССР Аляксандра Мядзведзя. У спаборніцтвах удзельнічалі барцы Балгарыі, ГДР, Польшчы, Румыніі і СССР. Гэта былі ў асноўным маладыя, таленавітыя атлеты, алімпійскія надзеі сваіх краін. У першай сярэдняй, другой сярэдняй, паўцяжкай і цяжкай вагах выступалі 27 спартсменаў.

Дасканала выступаў у апошнім паядынку чэмпіён Еўропы Хорст Штотмайстэр (ГДР). Ён прадэманстраваў смелую і змястоўную барацьбу. Дарэчы, у гэтым не малая заслуга яго партнёра балгарына Косю Станчава. Паядынак быў багаты вялікай колькасцю прыёмаў, праходзіў у добрым тэмпе і закончыўся з перавагай у адзін бал у карысць Штотмайстэра.

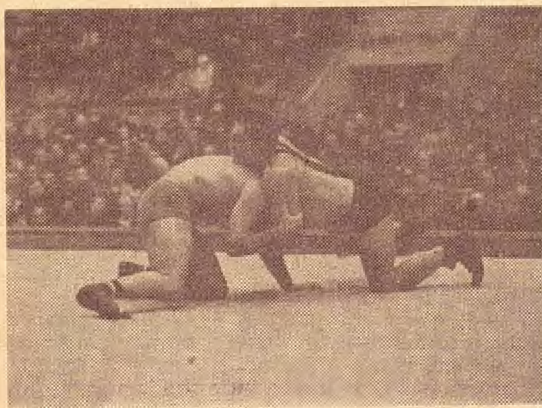
Наступны паядынак першай сярэдняй вагі Вольфганга Нічкэ (ГДР) і Францішка Кампіка (Польшча) прынёс перамогу барцу ГДР таксама з перавагай у адзін бал. Пераможцам у гэтай вагавай катэгорыі і ўладальнікам прыза Аляксандра Мядзведзя стаў Хорст Штотмайстэр. Другое месца заняў Ф. Кампік, трэцяе — К. Станчаў.

У другой сярэдняй вазе адбыліся таксама два паядынкі. У трудным паядынку мінчанін Пётр Фіясь перамог паляка Паўла Куручэўскага. Гэта перамога прынесла Фіясю першае месца і прыз Аляксандра Мядзведзя. Куручэўскі заняў другое месца, а трэцім быў балгарын Георгій Байчаў.

Сярод барцоў паўцяжкай вагі адзначыўся мінчанін Сымон Лісафін. Ён выступіў у апошнім паядынку супраць паляка Рышарда Длугаша з траўміраванай рукой. Праявіўшы вялікую волю, мужнасць, Лісафін давёў турнір да пераможнага канца. Ён заваяваў прыз Аляксандра Мядзведзя. Длугашу дасталася другое месца, а трэцяе — румынскаму барцу Е. Панаіту.

Дасканала фінішаваў чэмпіён Еўропы мінчанін Леанід Кітаў. Ён тушаваў другога мінчаніна Валерыя Глезера і стаў пераможцам у цяжкай вазе. Другое месца заняў тбіліскі барэц Барыс Гагнадзе, трэцяе — Глезер.

Ва ўрачыстых абставінах пераможцы і прызёры атрымалі заслужаныя ўзнагароды.

С. Лісафін (БССР) сустракаецца з Э. Краўс (ГДР).

Прызёры турніра ў другой сярэдняй вазе П. Фіясь (БССР — І месца), П. Кручэўскі (ПНР — 2 месца), Г. Бойчаў (Балгарыя — 3 месца).

Адрэж па лініі, назначанай пункцірам, зрабі дзірку ў месцы, вызначаным кружкамі і накіжы старонкі на дроцік або шнурочак.

БІБЛІЯТЭЧКА "Нівы" ○ ЯНКА МАУР ○ ПАЛЕСКІЯ РАБІНЗОНЫ ○

Хоць нашы хлопцы і не думалі любавацца прыродай, але мімаволі спыніліся перад такім хараством і моўчкі пачалі азірацца. А праз некалькі хвілін пачулі, што ў кустах нехта... папярхнуўся і закашляўся.

Сэрцы таварышаў моцна закалаціліся.

— Чалавек!

Яны кінуліся ў той бок і... выгналі лёгкую прыгожую казулю.

— Няўжо гэта яна кашляла? — з крыўдай спытаў Мірон.

—А то хто ж? — панура адказаў Віктар, нібы ён быў вінаваты ў гэтай памылцы.

На некаторы час настрой хлопцаў быў сапсаваны. Доўга яны блыталіся па лесе, заглядалі ў кожны куток, спуджвалі сваіх знаёмых суседзяў. Зноў бачылі дзіка і зноў пастараліся схавацца ад яго, хоць Віктар і гатоў быў уступіць з ім у бойку.

— Наогул я лічу, — разважаў ён, — што дарма кажуць і пішуць пра ўсялякія лясныя жахі. Вазьмі ты хоць гэтага дзіка: свіння і толькі, і нічога жудаснага няма, нават сам баіцца нас.

— Ты ж ведаеш, што і леў і тыгр ухіляецца ад людзей, але ж ніхто не скажа, што яны не небяспечныя, — дадаў Мірон.

Аднаго разу з кустоў выбегла і спынілася, задраўшы галаву, новая жывёла.

— Ці не сабака? — усцешыўся Мірон.

— Не, воўк! — адказаў Віктар і мацней сціснуў сваю булаву. Воўк лязнуў зубамі і знік.

— Вось з гэтым дык мы маглі б справіцца са сваімі дубінамі, — сказаў Віктар. — Шкада, што ён не напаў на нас. Яны нападаюць толькі тады, калі іх шмат.

Нарэшце хлопцы натрапілі на адзін абрыў, дзе з-пад пяску відаць была гліна. Накапалі яе і пайшлі назад.

Па дарозе зацікавіліся адной нарой.

— Мусіць, лісіная, — заўважыў Мірон.

— Мабыць, так, — сказаў Віктар, прыглядаючыся да нары і слядоў, — але штосьці яна крыху завялікая. Пашукаем навокал другіх выхадаў.

І сапраўды, у розных месцах знайшлі яшчэ тры выхады. Вернемся сюды і паспрабуем выкурыць яе дымам, — прапанаваў Віктар. — Адзін стане каля аднаго выхаду і будзе пільнаваць, другі будзе выкурваць праз другі выхад, а рэшту завалім.

— Добра! — згадзіўся Мірон.

Аднеслі гліну і зараз жа вярнуліся да гэтага самага месца з агнём.

Каля ніжэйшай шырокай дзіры падрыхтавалі вогнішча, для ліса пакінулі самы далёкі выхад, а рэшту засыпалі і запхалі ламаччам.

— Пачакай, — сказаў Віктар. — Трэба яшчэ добра пашукаць, бо могуць яшчэ быць выхады. Тады ўся наша праца будзе дарэмнай.

Пасля доўгага стараннага шукання сапраўды знайшоўся яшчэ адзін выхад.

таго, тлушч барсука вельмі дапамагае ад прастуды і ідзе для шмаравання ботаў, асабліва паляўнічых.

Стары барсук меў каля паўметра даўжыні і важыў кілаграмаў з трыццаць. Цяжка было цягнуць яго, а яшчэ цяжэй зняць скуру тымі прыладамі, якія былі ў хлопцаў. Але Мірон вельмі кваліўся на скуру, якая была б дарэчы ў іхняй «хаце». Ён настояў, каб зараз жа паспрабаваць зняць скуру. Праца была складаная. Доўга мучыліся яны і знялі не скуру, а нейкія лахманы.

Забралі сваю здабычу і, змораныя, пацягнуліся дахаты. Барсучаняты вырываліся, нават кусаліся.

— Ці можна будзе іх садзіць разам з цецерукамі? — казаў Віктар.

— Для цецерукоў зробім жэрдкі, а барсукі будуць на зямлі, — размеркаваў Мірон.

— А гэтыя барсукі досыць цікавы народ, — расказваў дарогай Віктар. — Яны вельмі падобны да мядзведзяў, толькі меншыя і належаць да пароды куніц. Ён зусім нешкодны: жывіцца карэннямі, ягадамі, чарвякамі. На ўловы выходзіць уначы. Узімку спіць у сваёй нары, як мядзведзь. Вельмі любіць чысціню. Гэта часам выкарыстоўвае ліс: забярэцца, калі няма гаспадара, у хату і напаскудзіць там. Вернецца барсук, пачуе гэтую брыдоту ды і выселіцца з сваёй хаты. Тады яе займае ліс.

Дома размясцілі сваю жывёлу, павячэралі і палеглі спаць з пачуццём гаспадарскага задавальнення. У параўнанні з першым днём справы іх значна палепшыліся.

— Для поўнага шчасця не хапае толькі нажа, гаршка, хлеба і солі, — казаў Мірон.

— І махоркі, — дадаў Віктар.

— А ты яшчэ не забыўся на гэтую брыдоту?

— Часам забываюся, але часам і цягне. Але нішто ўжо — цярпець можна. Напэўна, потым буду рады, што так здарылася.

XI

Барсукі падвялі. — Не святыя гаршкі лепяць (а спрактываваныя). — Новыя сродкі жыцця.

На другі дзень, як толькі прачнуліся, зараз жа сунуліся ў хлеў паглядзець сваю жывёлу.

Глянуў Віктар праз шчыліну і нічога не ўбачыў.

— Нешта не відаць, — прамармытаў ён.

Рассунуў галлё болей, зазірнуў ва ўсе куты — няма нікога! Глянуў Мірон — таксама нічога не ўбачыў.

Паглядзелі адзін на аднаго — і рукамі развялі.

— Куды ж яны падзеліся? Хлеўчык жа цэлы!

Агледзелі навокал усю будову і заўважылі каля зямлі досыць вялікую дзіру.

— Гэта ж барсукі зрабілі! — крыкнуў Мірон. — А за

46.

— Ну, цяпер можна пачынаць, — сказаў Віктар. — Ты раскладай агонь, а я там буду пільнаваць.

Мірон разгроб нару шырэй, глыбей, так, каб агонь быў пад верхнім пластом зямлі, і падпаліў. Калі разгарэлася, Мірон пачаў кідаць вільготнае старое лісце, трухлявае галлё. Густы дым распоўзся каля нары, але, здавалася, зусім не ішоў усярэдзіну.

— Што рабіць? — крыкнуў ён Віктару. — Дым не ідзе ў нару.

— Нічога! — адгукнуўся той. — Частка яго трапляе! Дзьмухай!

Мірон пачаў дзьмухаць. Справа пайшла лепш: і лепш гарэла, і дым уганяўся ўсярэдзіну.

Віктар жа стаяў ля другога выхаду і напружана чакаў. На ліса пашкадаваў сваёй булавы і ўзяў Міронаву дубіну. Доўга цягнуўся час. Усё здавалася, што вось ужо нешта там варушыцца, але нікога не было. Не так ужо шмат часу прайшло, а хлопцам пачало здавацца, што яны стаяць тут немаведама колькі. Мірон нецярпліва пазіраў у Віктараў бок. Той усё стаяў з паднятай дубінай, нібы скамянелы. Рукі яго здранцвелі.

Нарэшце сапраўды заварушылася.

Але Віктар ледзь не выпусціў дубіны з рук, калі ўбачыў замест лісінай галавы доўгую, белую морду з дзвюма чорнымі палосамі ўздоўж яе.

Тырканулася морда раз-другі — і зараз жа назад. Але вось каля яе з'явіўся маленькі дымок... Бедная жывёліна вымушана была вылазіць... Праўда, яна не бачыла ворага, бо Віктар стаяў ззаду, але ўсё роўна адчувала бяду. Віктар ужо здагадаўся, што гэта за звер, і супакоіўся: гэтая нязграбная жывёліна не паспее ўцячы, як ліс!

Жывёліна зрабіла пару крокаў наперад: паказалася спіна з шараватаю грубай поўсцю.

Віктар апусціў дубіну раз... другі... Жаласна кулігнула жывёліна свіным голасам...

— Гатова! — крыкнуў Віктар.

Мірон мігам падбег да яго.

— Што гэта такое?! — вылупіў ён вочы.

— Барсук! — урачыста адказаў Віктар. — Але ж стой! Яшчэ нешта варушыцца!

З нары вылазіла двое барсучанят, якія здурнелі ад дыму. Яны былі такія мілыя, пацешныя, што хлопцам і ў думку не прыйшло іх забіваць. Іх забралі жывымі.

— Вось табе і яшчэ жывёла для гаспадаркі! — сказаў Віктар.

— Я ж казаў, што трэба будаваць добры хлеў.

— А есці іх можна? — зараз жа запытаўся Мірон.

— Ніхто не забараняе, але звычайна іх не ядуць.

— А скура каштоўная?

— Не вельмі. За дарослага рублёў пяць атрымаць можна.

— Тады і важдацца з імі не варта, — скрывіўся Мірон.

— Але ж яны цікавыя і хутка асвойваюцца. Апрача

48.

імі і цецерукі паўцякалі. Як мы маглі гэтага не прадугледзець? Нават і ты, спец па заалогіі, не прадбачыў.

Віктар стаяў, апусціўшы галаву, і сапраўды адчуваў сябе вінаватым.

— І то праўда, — прамовіў ён. — Калі яны рыюць сабе норы, значыцца, маглі і нават павінны былі і тут прарыць. Але ў такой справе ніякіх спецыяльных ведаў не трэба: ты сам мог гэта добра ведаць, але вось не падумаў.

— Я ж казаў, што не трэба было важдацца з імі, — злосна адказаў Мірон. — Ніякай карысці ад іх няма. Трымаць іх для пацехі ў нашым становішчы зусім лішняе. А цяперака праз іх і цецерукі ўцяклі. Вось табе і жывёлагадоўля!

—А ўсё ж пра гэта ты і сам не думаў, — апраўдваўся Віктар. — Каб сказаў, зусім іншая была б справа. Няма чаго вінаваціць другога. Сам дапамагаў. Другі раз будзем разумнейшымі.

— Чакай цяпер другога разу!

Паахалі, павохкалі, але дапамагчы справе нічым не маглі. А паколькі ў «сажалцы» хапала рыбы, то вялікай бяды пакуль што не было. Праз некалькі хвілін нават пачалі жартаваць.

— У другі раз для кожнай пароды жывёлы будзем рабіць асобныя, спецыяльна прыстасаваныя памяшканні, — суцяшаў Віктар. — А пакуль што давай ляпіць гаршчок.

— А ты ведаеш, як ляпіць? — запытаўся Мірон з трывогай.

— Хто з нас калісьці не ляпіў? — бесклапотна адказаў Віктар. — Нездарма кажуць: не святыя гаршкі лепяць.

— Тут не ляпіць, а круціць трэба, — пахмура адказаў Мірон.

— Давай круціць — усё роўна. Ты, мусіць, добра ведаеш гэту справу?

—Чаму ж так я? — здзівіўся Мірон.

— Ды ты ж сам надоечы апяваў гліну, паэму дэкламаваў.

Мірон паскроб патыліцу.

— Паэма паэмай, — прамовіў ён, — а як робяцца гаршкі я не бачыў. Неяк не траплялася. Справа лічыцца такой простай, што, я думаў, няварта спецыяльна наглядаць, вывучаць яе. Можа, ты часам бачыў?

— І я не бачыў! — з камічнай мінай адказаў Віктар. — Таксама не цікавіўся гэтай прымітыўнай прамысловасцю. Усе дзікуны ўмеюць гэта рабіць. Я нават недзе чытаў, што егіпцяне чатыры тысячы гадоў назад выдумалі нейкую прыладу для гэтай вытворчасці. Але, я думаю, зляпіць абы-які гаршчок можна і без усякай прылады.

— Паспрабуем, — панура адказаў Мірон.

Як ён цяпер шкадаваў, што не пацікавіўся гэтай справай! Яму таксама даводзілася чытаць, ён меў нават некаторыя тэарэтычныя веды, але як узяцца за справу — не ведаў.

"Беларуская песня-71"

АЖАНІЦЦА—ТРЭБА ЗНАЦЬ

БЕЛАРУСКАЯ НАРОДНАЯ ПЕСНЯ

Апрацоўка К. Паплаўскага

Ажаніцца — трэба знаць,
Жонцы волі не даваць.
Ох, я, бедны я,
Бедна галоўка мая.

Цэлы тыдзень па вяселлі
Не вылазіла з пасцелі.
Ох, я, бедны я,
Бедна галоўка мая.

А як толькі паднялася,
Дык камандаваць ўзялася.
Ох, я, бедны я,
Бедна галоўка мая.

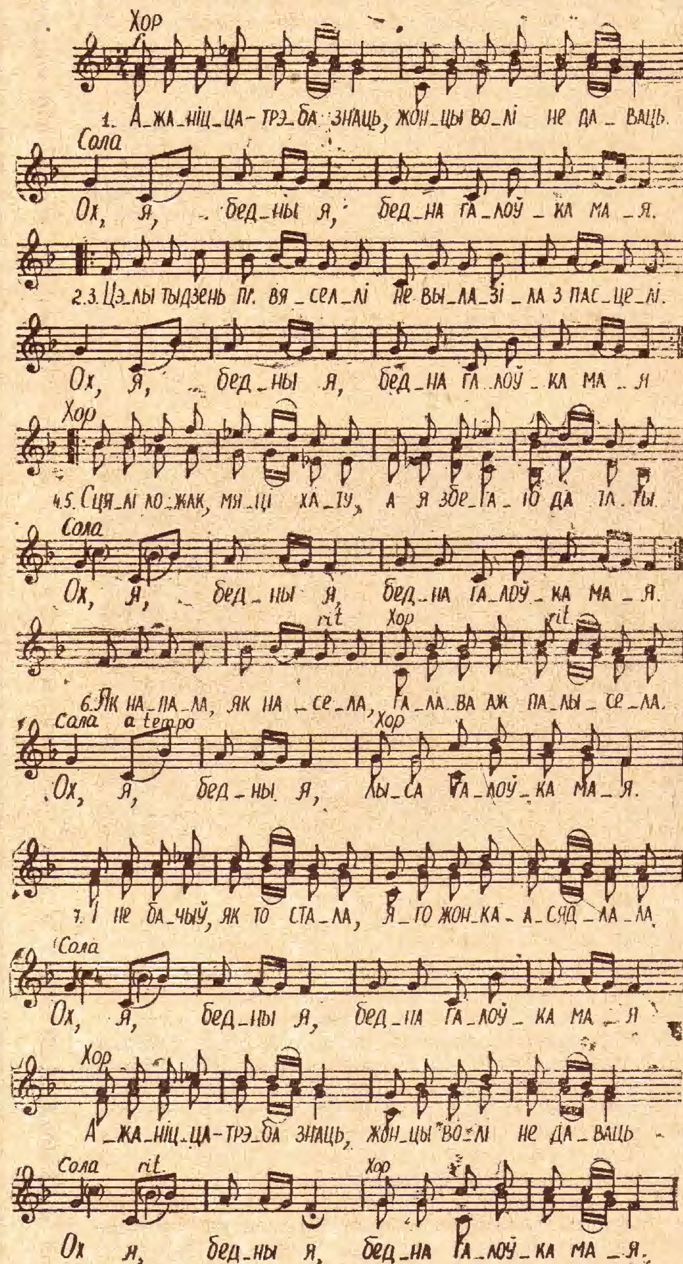
Сцялі ложак, мяці хату,
А я збегаю да таты.
Ох, я, бедны я,
Бедна галоўка мая.

Сагрэй ваду, сячы дровы,
Ды каб быў абед гатовы.
Ох, я, бедны я,
Бедна галоўка мая.

Як напала, як насела,
Галава аж палысела.
Ох, я, лысы я,
Лыса галоўка мая.

І не бачыў, як то стала,
Мяне жонка асядлала.
Ох, я, бедны я,
Бедна галоўка мая.

Ажаніцца — трэба знаць,
Жонцы волі не даваць.
Ох, я, бедны я,
Бедна галоўка мая.

КУТОК ГАСПАДЫНІ

ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

КАРНАВАЛЬНЫЯ КАКТЭЙЛІ

І так, настаў новы год, год 1971. Першае, што прынёс ён нам — гэта перыяд карнавалу, час, калі гуляюць дарослыя і дзеці, час, калі нават не выпадае не павесяліцца. А павесяліцца варта, бо ў нашым, уласна кажучы, шэрым штодзённым жыцці замнога такіх аказій няма. А калі ўжо весяліцца, дык культурна, і неабавязкова заліваццa гарэлкай.

Аднак, калі запрашаем каго-небудзь у госці, прыемна падаць нешта разагравaючае, ды такое, што магло б падняць настрой. Дасканалым выйсцем у такім выпадку маглі б быць кактэйлі. Кактэйлі могуць быць мацнейшыя — з алкаголем ці віном, але для дзяцей і моладзі можна зрабіць кактэйлі з фруктовых сокаў ці малочныя.

Сёння падаем рэцэпты на кактэйлі крыху мацнейшыя, так сказаць, карнавальныя. Кактэйлі не патрабуюць шмат працы.

Апельсінавы кактэйль. 1 апельсін і 2 лімоны парэзаць на скрылёчкі і перасыпаць некалькімі лыжкамі цукру. Пакінуць у шкляным збане на 24 гадзіны. На другі дзень заліць бутэлькай белага вытраўнага (сухога) віна. У кожную шклянку наліваць да паловы атрыманы напітак, даліць газіраваную ваду да поўнай шклянкі. Берагі шклянак прыбраць цукрам — крышталам (бераг шклянкі трэба памачыць спачатку ў ячным бялку, а пасля — ў цукры). Можна дадаць да кактэйлю лёд (па кавалку ў кожную шклянку).

Ананасавы кактэйль. Размяшаць банку ананаснага соку, вялікі кілішак вішнёўкі і 5 лыжак цукру так, каб цукар зусім распусціўся. Уліць у шкляны збанок і дапоўніць халоднай газіраванай вадой.

Кактэйль з чырвонага віна. 6 кавалкаў цукру, прасякнутых сокам з паловы лімона, заліць шклянкай вады, бутэлькай чырвонага віна; дадаць яшчэ паўшклянкі каньяку. Усё ўліць у шкляны збанок, дадаць 2 апельсіны, парэзаныя на скрылёчкі. Перад падачай палажыць у шклянкі кавалкі лёду.

Кактэйль моцны. Бутэлька вытраўнага вермуту, 1/4 літра ялаўцоўкі (джыну) і банку соку ананаснага або апельсінавага змяшаць, а перад падачай палажыць у кожную шклянку кавалак лёду і скрылёчкі лімона.

Лімонны кактэйль. 6 кавалкаў цукру заліць у шкляным збанку шклянкай лімоннага соку, дадаць бутэльку паўсалодкага вермуту і шклянку чыстай гарэлкі, усё гэта вымяшаць і пакінуць на некалькі гадзін. Перад падачай дадаць кавалкі лёду і лімонную скурку, парэзаную спіраллю.

Прыемнай забавы!

Гаспадыня

В. БЕРАЖКОЎ

З ДЫПЛАМАТЫЧНАЙ ГІСТОРЫІ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

ТЭГЕРАНСКАЯ СУСТРЭЧА

5. АНГЛА-АМЕРЫКАНСКІ ПЛАН ПАДЗЕЛУ ГЕРМАНІІ

Ад тэгеранскай сустрэчы да перамогі над гітлераўскай Германіяй было яшчэ вельмі далёка. Савецкім арміям яшчэ трэба было ў цяжкіх баях прайсці сотні кіламетраў, узяць штурмам мноства гарадоў, фарсіраваць буйныя водныя рубяжы, і яшчэ многія тысячы савецкіх, амерыканскіх, англійскіх воінаў, змагароў Супраціўлення павінны былі аддаць жыццё ў гэтай тытанічнай бітве. Павінны былі адбыцца цяжкія баі на Усходнім фронце, высадка саюзнікаў у Нармандыі, крывапралітныя бітвы ў Ардэнах, вызваленне Францыі і іншых краін, акупіраваных нацыстамі.

У Тэгеране ўсе разумелі, што да таго моманту, калі з усходу, захаду, паўночы і поўдня войскі саюзнікаў перасякуць германскія граніцы і пойдуць на апошні штурм агульнага ворага, пройдзе нямала часу. Але тое, што гэты момант настане, ні ў каго не выклікала сумнення. Усе былі ўпэўнены ў канчатковай перамозе антыгітлераўскай кааліцыі.

Натуральна таму, што на Тэгеранскай канферэнцыі не раз узнікала пытанне аб тым, як быць саюзнікам з Германіяй пасля перамогі. Тое, што дзяржавы фашысцкай асі павінны безагаворачна капітуляваць, не выклікала рознагалоссяў: тут панавала аднадушнасць. Але трэба было думаць і аб тым, якія прыняць захады, каб Германія, што на працягу жыцця аднаго пакалення двойчы ўцягвала чалавецтва ў сусветную вайну, ніколі больш не змагла развязаць новую агрэсію.

Упершыню гэта пытанне абмяркоўвалася вечарам 28 лістапада. Дзень быў даволі напружаны, і Рузвельт, які выглядаў стомленым, папрасіўшы ў сваіх калег прабачэння, адправіўся да сябе. Чэрчыль, Сталін, Ідэн і Молатаў перайшлі ў суседні пакой, дзе было пададзена кофе.

Курачы цыгару, Чэрчыль зазначыў, што саюзнікі павінны нанесці такі сакрушальны ўдар па Германіі, каб яна ніколі больш не магла пагражаць іншым народам. Сталін згадзіўся з гэтым, але заўважыў, што, калі не будуць прыняты асобныя меры, Германія хутка адновіць свой патэнцыял і стане зноў пагрозай для міру. Чэрчыль не згадзіўся з гэтым пунктам гледжання.

Ён сказаў, што ўжо цяпер, у выніку вялікіх страт на савецкім фронце, а таксама бамбардзіровак, якім падвяргае Германію авіяцыя саюзнікаў, яе людскія рэзервы і ваеннапрамысловы патэнцыял у значнай ступені вычарпаны, а к канцу вайны Германія падверг-

ТРЫБУНА чытачоў

ПАРТЫЙНЫ СХОД

Нядаўна ў Крывяцічах адбыўся справаздачна-выбарчы сход мясцовай пярвічнай партыйнай арганізацыі. Справаздачу экзекутывы чытаў Міхаіл Мураўка. Падчас дыскусіі члены ПАРП звярнулі ўвагу на наступныя хвалюючыя справы асяроддзя, а менавіта: на знішчэнне пустазелля хімічнымі сродкамі, на недастатковую апеку над маладзёжнымі арганізацыямі, на рамонт дарогі Крывяцічы—Орля, на працу мясцовага сельскагаспадарчага гуртка. Прысутныя падкрэслівалі вялікі ўклад працы сакратара ПОП Мацвея Мароза, які зараз ляжыць у шпіталі. Прысутныя злажылі падзяку таксама солтысу Пятру Будку за яго арганізатарскую працу ў вёсцы. У гэтым сходзе прыняў удзел сакратар павятовага камітэта партыі ў Бельску Падляшскім Міхась Юзючук, які высока ацаніў дзейнасць крывяцічскай ПОП. Сход закончыўся выбарамі трохасабовай экзекутывы, у склад якой увайшлі: Іван Клін, Уладзімір Клін і Пятро Будка.

Ваня Кірызюк, Крывяцічы

З жыцця ліцэя

ЭКСКУРСІЯ НА ПРАДПРЫЕМСТВА

1 снежня клас IV а беларускага ліцэя ў Гайнаўцы хадзіў на двухгадзінную экскурсію да «Гаймаклесу». Вучні з цікавасцю аглядалі вялікія машыны, якімі працуюць людзі Гайнаўкі і навакольных вёсак. Моладзь пазнаёмілася таксама з гігіенай працы, што і было галоўным заданнем экскурсіі.

АБЕДЫ Ў ШКОЛЕ

Кожны год у нашым ліцэі, пачаўшы ад лістапада месяца да красавіка, вучням выдаюцца абеды. Многія вучні даязджаюць да школы. Яны мусяць даволі рана ўставаць, каб паспець на аўтобус ПКС-у ці цягнік. І перш за ўсё такім вучням з'есці гарачы суп у школе проста неабходна.

Люба Ярашэвіч
бел. ліцэй у Гайнаўцы

РАМІЗА — СВЯТЛІЦА

У вёсцы Рэдуты (Бельскі павет) заканчваецца будова рамізы — святліцы. Падчас будовы шмат работы было зроблена грамадскім чынам жыхарамі вёскі. Ініцыятарам будовы гэтага культурнага цэнтра была мясцовая партыйная арганізацыя. Асабліва многа актыўнасці тут праявіў Дзмітры Бахэнак — камендант пажарнай каманды.

П. Дубовіч, Рэдуты

ВЯЛІ З ВЯСЕЛЛЯ

Іван Пасечнік з Орлі 27-га кастрычніка на вяселлі ў сваяка так напіўся, што ногі гумовыя сталі, а язык, хоць дрэнна варочаўся, выплюваў толькі нецэнзурныя словы.

Бацьку вяло дамоў яго роднае дзіця і плакала. Яшчэ нейкі сваяк памагаў трымацца Івану Пасечніку на нагах. Яму, як кажуць, было «мора па калена», ён крычаў і лаяўся, ды ні на што не зважаў. Міліцыянер падышоў і папрасіў, каб ён не шумеў, каб спакойна ішоў дамоў. За гэта папала і міліцыянеру некалькі брыдкіх слоў. Івану Пасечніку неабходна было ў лістападзе разлічыцца на прысуднай калегіі. Каштавала гэта 1500 зл. штрафу. (сс)

ПЕРШЫНСТВА Ў КАНТРАКТАЦЫІ

Крынкаўскі ГС заняў у павеце першае месца па кантрактацыі сельскагаспадарчых культур на 1971 год. Ужо ў маі план кантрактацыі быў не толькі выкананы, але і перавыкананы. Нават на 1972 год ужо выкананы план у 40 працэнтах. Значыць, працаўнікі ГС-у добра папрацавалі і ўладзілі ўжо з гаспадарамі ўсе фармальнасці, звязаныя з кантрактацыяй. (хс)

Дарагое Сэрцайка!

Праз некалькі дзён мне споўніцца 21 год. Набліжаецца зіма, і я не ведаю, чым заняцца, як пазбыцца нуды. Бо зімой жа, вядома, на вёцы работы зусім мала, толькі сядзець і чакаць чаго-небудзь. Наша вёска невялікая, моладзі мала і таму тут так сумна. Я хацеў бы хоць на зіму пайсці дзе-небудзь на работу, але не ведаю, ці мяне прынуць, бо скончыў толькі пачатковую школу. Мог бы працаваць не толькі 8 гадзін у суткі, але і 16, абы толькі была работа і кватэра на месцы. Прасіў бы вельмі цябе, Сэрцайка, паінфармаваць мяне ў гэтай справе, за што буду з цэлага сэрца ўдзячны.

Вася К.
з Бельшчыны

Вася! Сумна, мне здаецца, не таму, што мала ў вас моладзі, а проста таму, што вы вельмі неактыўныя, а па праўдзе, зусім без актыўнасці. Таму раю табе, Вася, узяць ініцыятыву ў свае рукі. Збяры сваіх сябровак і сяброў пры нядзелі ці ў іншы дзень і параіцеся, што рабіць: ці арганізаваць нейкі драматычны гурток, распрацаваць п'есу і выступіць у сваёй вёсцы, ці вечары чытання цікавых кніжак, ці можа іншую форму дзейнасці. Калі ў вас замала і на гэта моладзі, можаце далучыцца да моладзі з суседняй вёскі, калі існуе што-небудзь у недалёкай вёсцы. Што ж гэта значыць для моладзі — прайсціся зімой пару кіламетраў у другую вёску! Толькі прыемнасць. І аб формах працы можаце даведацца ў сяброў з іншай вёскі. Напэўна, вам падкажуць. А мо ў вас існуе ЗМВ? Звярніцеся за такой дапамогай у паветовы аддзел ЗМВ. Трэба толькі мець ахвоту, тады і праца пойдзе наперад.

А што датычыцца другой справы, гэта значыць працы, дык мы табе можам дапамагчы. Звярніся ў гэтай справе ў аддзел затруднення ў сваім павеце, там цябе праінфармуюць. На маю думку, лепш адная заняцца гэтай першай справай, справай арганізаванасці вашай моладзі.

Жадаю поспехаў
Сэрцайка

РАМЯСТВО

Пастанова Рады Міністраў № 203 з дня 9.VIII. 1956 года налажыла на рады нарадовыя абавязак каардынацыі і праграмавання патрэб насельніцтва адносна паслуг. Апрацаваны план развіцця паслуг на 1966—1970 гады ў Гайнаўскім павеце, прадбачваў, між іншым, значнае павелічэнне рамесных паслуговых пунктаў. У 1966 годзе налічвалася іх 180, а ўжо ў першым квартале 1970 года было іх 370.

У хуткім развіцці рамяства вялікую ролю адыграла належная палітыка адносна гэтай групы грамадства, а таксама шэраг эканамічных стымулаў. Рамеснікі-сяляне не плацяць падатку абаротнага і падаходнага. Новыя рамесныя пункты на працягу двух год звальняюцца ад падатковых абавязкаў. За кожнага абучанага вучня рамеснік атрымоўвае льготу 4000 зл. На Гайнаўшчыне рамеснікі абучылі прафесіі 72 асобы. 45 рамеснікаў скарысталі інвестыцыйныя льготы на суму 330 тыс. зл., а ў гадах 1966—1970 атрымалі яны пазык з банку на суму 1.250 тыс. зл.

Да важнейшых спраў развіцця рамяства і паслуг трэба залічыць абучэнне кадраў і павышэнне прафесіянальных кваліфікацый.

Ад моманту ўтварэння ў Гайнаўцы ў 1966 годзе Бюро цэху рознага рамяства — сітуацыя ў гэтай галіне значна палепшылася. Было арганізавана 14 курсаў для розных прафесій, з мэтай павышэння кваліфікацый. Закончыла гэтыя курсы 405 асоб (у тым ліку 186 чалавек са спулдзельныў працы).

У бягучай пяцігодцы спамянуты цэх правёў 852 чэлядніцкія экзамены і 153 майстэрскія. Рамеснікі Гайнаўскага павета не толькі скарысталі стварэныя ўладай магчымасці развіцця, але і самі прымалі актыўны ўдзел у гаспадарчым і грамадскім жыцці. Прымалі яны ўдзел у грамадскіх чынах, вартасць якіх акрэсліваецца сумай 120000 зл., а на будову школ і інтэрнатаў унеслі яны 150.500 зл. (мс)

СУСТРЭЧА

У прыемнай атмасферы прайшла сустрэча харавога аматарскага калектыву, існуючага пры аддзеле БГКТ у Гайнаўцы, з кіраўніком культурнаасветнага аддзела Галоўнага праўлення Сяргеем Лукашуком. Адбылася яна 4.XII.1970 г. у Доме настаўніка, дзе калектыў праводзіць рэпетыцыі. Сакратар аддзела Віктар Бура супольна з кіраўніком калектыва Міхасём Кісялеўскім урачыста прынялі ў калектыў чатырох новых членаў. Віктар Бура шырока паінфармаваў новых удзельнікаў хору аб перспектывах развіцця аматарскага руху ў Гайнаўцы. Сяргей Лукашук звярнуўся да членаў хору з заклікам падрыхтаваць адпаведны рэпертуар на ўрачыстае святкаванне 15-годдзя БГКТ, а таксама прыняць удзел у конкурсах на беларускую песню.

Тэатральны гурток пад кіраўніцтвам Надзі Даніловіч налічвае пятнаццаць удзельнікаў. Рыхтуецца ён да павятовага агляду драмгурткоў. (СЛ)

МАНКОВІЧЫ

Прадаўцы ў вясковых крамах часам бяруць утарганыя грошы на свае патрэбы, а пасля звяртаюць іх да касы. А гэтага рабіць нельга. Калі табе трэба, дык пазыч, а з дзяржаўнай касы не бяры. У раёне Крынкаўскага ГС-у падчас кантролю нехапала грошай у крамах у наступных асоб: у Н. Прымакі з Паўночнага Вострава выкрыта манка на 10 тыс. зл., у Я. Галубовіч з Гаркавіч — 2.300 зл. Было манка таксама на некалькі тысяч і ў Г. Часновіч у Гуранах. (мм)

нецца такім ударам і будзе настолькі разбурана, што ніяк не зможа хутка адняцца.

— Вы, я бачу, вялікі аптыміст, — усміхнуўся Сталін. Паставіўшы кубак з недапітым кофе на столік, ён правёў белым хусцінкай па вусах і больш сур'ёзна дадаў: — На жаль, я не магу падзяліць гэтага аптымізму. Спецыфічныя ўмовы Германіі з яе юнкерствам і буйнымі ваеннымі канцэрнамі такія, што яна можа яшчэ не раз стаць пагрозай для міру. Але мы, безумоўна, маглі б паспрабаваць змяніць гэтыя ўмовы...

Чэрчыль, адчуўшы, што Сталін закрануў пытанне аб грамадскім ладзе пасляваеннай Германіі, рэзка перавёў размову на іншую тэму. Больш у гэты вечар да германскага пытання не варталіся.

Калі на наступны дзень Сталін сустрэўся з Рузвельтам сам-насам, ён расказаў яму аб размове з Чэрчылем.

— Калі вы пайшлі, — сказаў Сталін, — я размаўляў з Чэрчылем адносна захавання міру ў будучыні. Чэрчыль вельмі лёгка глядзіць на гэту справу. Ён лічыць, што Германія не зможа хутка адняцца. Я з гэтым не згодзен і думаю, што Германія можа хутка аднавіцца. Для гэтага ёй спатрэбіцца ўсяго 15—20 гадоў. Калі Германію нічога не будзе стрымліваць, то я апасаюся, што яна хутка зможа аднавіць сваю сілу. Першая вялікая вайна, распачатая Германіяй у 70-м годзе мінулага стагоддзя, закончылася ў 1871 годзе. Усяго праз 42 гады пасля гэтай вайны, г.зн. у 1914 годзе, Германія пачала новую вайну, а яшчэ праз 21 год пасля яе заканчэння, у 1939 годзе, яна зноў пачала вайну. Як відаць, тэрмін, неабходны для аднаўлення Германіі, скарачаецца. Ён і ў далейшым, відаць, будзе скарачацца.

Рузвельт слухаў не перапыняючы. Яго зацікавіў ход думак Сталіна. Толькі зрэдку ў знак згоды ці проста для падтрымкі субяседніка ён ківаў галавой і лёгенька пастукваў пальцамі правай рукі па падлакотніку каляскі.

Тым часам Сталін працягваў гаварыць аб тым, як цяжка дабіцца таго, каб Германія не стала зноў пагражаць іншым народам. Якія забароны мы ні накладвалі б на Германію, гавары ён, немцы будуць мець магчымасць іх абысці. Мы не можам закрыць мэблевыя фабрыкі, а відома, што мэблевыя фабрыкі можна хутка перабудаваць на вытворчасць самалётаў. Калі мы забаронім Германіі выраблаць снарады і тарпеды, то мы не можам закрыць яе гадзіннікавых заводаў, а кожны гадзіннікавы завод можа быць хутка перабудаваны на выпуск самых важных частак для снарадаў і тарпед. Таму Германія можа зноў аднавіцца і пачаць агрэсію.

На гэты раз Сталін не ўпамянуў аб сацыяльных умовах Германіі. Магчыма, рэакцыя Чэрчыля падказала яму, што ў пытаннях аб сацыяльнай структуры Германіі ён можа сустрэць толькі супрацьўленне англа-амерыканцаў. Ва ўсякім разе, цяпер ён гаварыў толькі аб стратэгічных мерах, якія маглі б дапамагчы саюзнікам трымаць пераможную Германію ў пэўных рамках.

— Для таго, каб прадухіліць агрэсію, — раструмачыў сваю думку Сталін, — тых органаў, якія намічаецца стварыць, будзе недастаткова. Неабходна мець магчымасць заняць найбольш важныя стратэгічныя пункты з тым, каб Германія не магла іх захапіць. Такія пункты трэба заняць не толькі ў Еўропе, але і на Далёкім Усходзе, каб Японія не змагла пачаць новай агрэсіі. Павінен быць створан спецыяльны орган, які меў бы права займаць стратэгічна важныя пункты. У выпадку пагрозы агрэсіі з боку Германіі ці Японіі гэтыя пункты павінны быць тэрмінова заняты з тым, каб акружыць Германію і Японію і падавіць іх...

— Я згодзен з маршалам Сталіным на сто працэнтаў, — сказаў Рузвельт. — Я магу быць такім жа цвёрдым, як маршал Сталін. Зразумела, немцы могуць перабудаваць свае заводы на ваенную вытворчасць, але ў гэтым выпадку неабходна будзе дзейнічаць хутка, і калі будуць прыняты рашучыя меры, то Германія не будзе мець дастаткова часу для таго, каб узброіцца.

— У такім разе ўсё забяспечана, — усміхнуўся Сталін.

(Працяг будзе)

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

КЛЯШЧЭЛІ

„Taszkient miasto chleba" (radz.), 29—30.XII. „Grymasy" (węgierski), 31.XII.—1.I. „Wielka miłość" (franc.), 2—3.I.

НАРАЎКА

„Sąsiedzi" (polski), „Zwiadowca" (radz.), 30.XII.—3.I.

НАРВА

„Most" (jugosł.), „Na miłość nigdy nie jest za późno" (jugosł.), 30.XII—1.I.

ЧЫЖЫ

„Dzień oczyszczenia (polski), „Królewski błąd" (czeski), 30.XII —3.I.

ДУБІЧЫ ЦАРКОЎНЫЯ

„Marynarz Czyżyk" (radz.), „Mściciel z przeklętej góry" (jugosł.), 30.XII—3.I.

ОРЛЯ

„Ostatni świadek" (bułg.), „Profesor zbrodni" (węgierski). 30.XII—3.I.

РАЙСК

„Dziewczyna z walizką", „Francja narpzód" (franc.), 30. XII—3.I.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

МІХАЛОВА

„Słoń Maruda" (ang.), 29—30. XII. „Okno czasu" (węgierski) 31.XII—1.I. „Dżamila" (radz.), 2—3.I.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

КРЫНКІ

„Jak rozpętałem II wojnę światową" (polski), 29.XII—3.I.

ЯНАЎ

„Album polski" (polski), 29.XII —3.I.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

НУРЭЦ

„Testament gangsterów" (francuski), „Marysia i Napoleon" (polski), 29.XII—1.I.

МЕЛЬНІК

„Hasło bez odzewu" (bułg.), 29.—30.XII. „Nie smuć się" (radz.), 31.XII—1.I. „Znaki na drodze" (polski), 2—3.I.

МІЛЕЙЧЫЦЫ

„Słoń Maruda" (ang.), 29.XII—31.XII. „Okna czasu" (węgierski), 31.XII—1.I. „Znaki na drodze" (polski), 2—3.I.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

СУХАВОЛЯ

„Nikt nie rodzi się żołnierzem" (radz.), „Dwaj panowie bez parasola" (rumuński), 30.XII—3.I.

НОВЫ ДВОР

„Lew pręży się do skoku" (węgierski), „Przygody Tomka Sayera" (rumuński), 2—3.I.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-31-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7239 W-4

ПАКРЫЎДЗІЎСЯ

З Нічыпарам мы не бачыліся даўно. Ніяк не траплялася сустрэча, хоць і жывем мы ў суседніх вёсках. Нарэшце сустрэліся.

— Каго бачу, — узрадаваўся Нічыпар. — Вось жа зараза! Ну, здароў!

— Здароў.

— Знаеш, пайшоў, зараза, у магазін...

— Дык што?

— На дарозе ідзе, зараза, Іван. Ты яго ведаеш — крайняя хата з аблепленымі вугламі. Ну, той, што сучку за паўлітэрку лесніку прадаў. Дык вось: зараза Іван...

— Іван — зараза?

— Прычым тут Іван? Ідзем, значыцца, зараза, з Іванам, а тут даганяе нас на грузавіку шафёр з гаэсу. Ты пачынен, зараза, яго ведаць. Ён летась скрынкі з пустымі бутэлькамі вёз у Гайнаўку, а трапіў у Бельск. Дык ён, зараза, кажа: «Паедзем у гасподу, там піва свежае». Паехалі. У гасподзе пустая бочка, зараза, — піва няма.

— А чаму бочка — зараза?

— Ты не перабівай, слухай, што табе расказваюць. Значыцца, буфетчыцы, зараза...

— Буфетчыцу я знаю — добрая, сумленная жанчына.

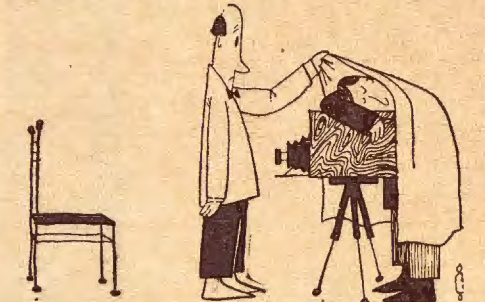
— Ты слухай, зараза...

— Па-твойму я таксама — зараза?

Нічыпар раззлаваўся. Плюнуў цыгарэтай, кінуў яе вобзем, плюнуў:

— Што за людзі, слова не дадуць сказаць, зараза...

Міхась Пянкрат

* * *

Не ведаю, што і рабіць, — скардзіцца суседка сваёй знаёмай. — Куры перасталі несці яйкі.

— А ты іх парэж, — параіла знаёмая.

— А хіба гэта дапаможа?

НАВУЧЫЎ

— Гаворуць, ты навучыў сваю жонку гуляць у карты?

— Так. І ведаеш, здорава атрымліваецца! На другі дзень пасля выплаты я адыграў у яе палавіну сваёй зарплаты.

РЭКАМЕНДАЦЫІ

— Прыміце мяне ў хор, мама запэўняе, што я вельмі добра спяваю.

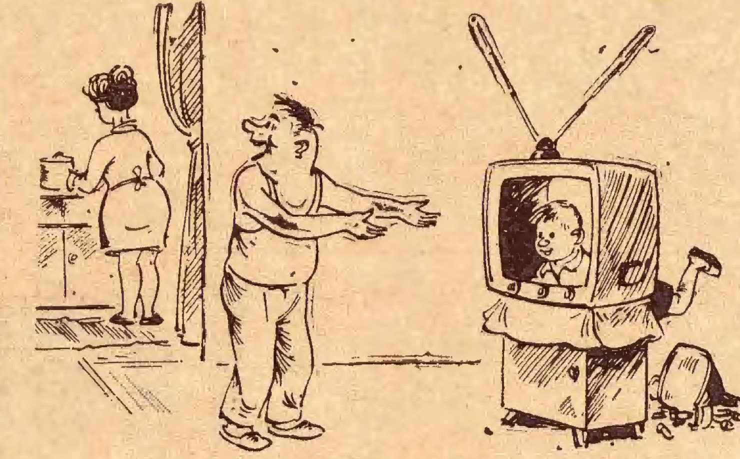
— Гэтага мала, — сказаў хормайстар, — прынясі рэкамендацыі ад суседзяў.

РАЗГУБІЛАСЯ

— Скажыце, калі ласка, Элен, вы выйшлі б замуж за круглага дурня толькі таму, што ў яго ёсць самаход?

— Хм... не ведаю... ваша прапанова такая нечаканая...

НІЎКА

— Глянь, нашага Славіка па тэлебачанню паказваюць.

ЖАРТЫ БЫВАЮЦЬ РОЗНЫЯ

П'яніца, ледзь пераваліўшыся цераз парог сваёй кватэры, сказаў жонцы:

— Усё! Больш піць не буду!

Узрадаваная жонка распранула яго, разула і нават спаць паклала.

Ляжыць ён, уздыхае, а пасля і кажа жонцы:

— Але і менш піць таксама не буду.

ШТО ПАДАБАЕЦЦА

— Што табе больш за ўсё падабаецца ў жаніху Гені?

— Прадбачлівасць. Ён яшчэ не ажаніўся, а ўжо адкладае грошы на развод.

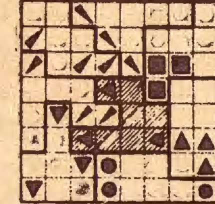
Талаваломка

На гэтым полі з грыбамі паспрабуйце нарысаваць квадрат, у якім змяшчаліся б шэсць цёмных і сем ясных грыбоў.

*

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

Станіслаў Шушкевіч

ЖЫЎ НА СВЕЦЕ НЕБАРАК

Жыў на свеце небарак,
Ліў у горла, як у гляк.
Ён ад піва
Тупаў крыва,
Ад настойкі
Быў настойкім,
Ад гарэлкі, нібы рак,
Поўзаў ракам небарак.
Калі б грошай было з воз,
Свет увесь бы ён абпоўз,
Але грошай меў ён мала,
На гарэлку неставала,
Ён прасіў, маліў, бывала,
Быў настырным пазычалам.
Тым дабра і шчасця зычыў,
У каго рубля пазычыў,
Сам жа шчасця ён не меў,
Гэта кожны разумеў.
Не у сад, і не ў бярэзнік —
Пападаў у выцвярэзнік,
Праклінаў ён безупынку
Сваю горкую сцяжынку,
Але ж ёю поўз і поўз,
Палюбіў свінячы лёс...
Можна баяць да цямна,
Як згарэў ён ад віна.
Жыў на свеце небарак,
Потым трэснуў, як той гляк.

ШТО ГАВОРАЦЬ

Трохгадовую Марынку спыталі, што гаворыць яе пяцімесячная сястрычка.

— Не ведаю, яна гаворыць не па-нашаму...

ЖАНЧЫНЫ

Мужчына гаворыць знаёмаму:

— Люблю гутарыць з жанчынамі. Калі я гавару з мужчынай, то адчуваю, што ў яго ў адно вуха ўваходзіць, а ў другое выходзіць. А калі я гавару з жанчынай, то ведаю, што мае словы ўваходзяць у вушы, а выйдуць праз рот.

СТАНОВІШЧА

— Я трапіў у вельмі цяжкое становішча, пане Кавальскі: мне тэрмінова патрэбна невялікая сума грошай, і я зусім не ўяўляю, дзе мне яе дастаць!

— Гэта ўжо лягчэй, мой дарагі! А я спужаўся. Мне паказалася, быццам вы ўявілі, што можаце пазычыць іх у мяне!

РАЦЫЯ

— Ці ж можна вам, сямідзесяцігадоваму чалавеку, жаніцца на дваццацігадовай дзяўчыне? Дык яна надта маладая для вас!

— Маеце рацыю. Трэба пачакаць яшчэ гадзікаў два.

У ШВЕДАЎ

— Ты даў грошы свяшчэнніку пасля шлюбу?

— Так, ён атрымаў ад мяне крону.

— І што ён сказаў?

— Ён паглядзеў на маю маладую і даў мне пяцьдзесят эрэ рэшты.

Забаронены прыём.

ПАМІРЫЎ

Сынок: — Тату, у Янкі 28 зубоў, а ў мяне толькі 22!..

Бацька (уважліва чытаючы кніжку): — Ой, дзеці, дайце мне спакой! Падзяліцеся самі.

КАБ НЕ ЗДОХЛА

Добра гаспадараць муж і жонка. І кароўку трымаюць, і свінку, і гускі. Ды захацелася жонцы свінога мяса.

— Хачу свінога мяса! — кажа яна мужу.

— Пачакай крыху, — кажа муж. — Вось хутка Новы год, заколем свінку. Будзеш тады есці колькі захочаш.

— Ага! Чакай! А што, калі да Новага году свінка здохне?..

УБАЧЫЎ БОЛЬ

— Вы так уважліва ўглядаецеся ў гэту абстрактную карціну! Вы лічыце яе цікавай?

— Бачыце, мне шмат разоў даводзілася адчуваць галаўную боль. Але бачыць яе мне не даводзілася. Цяпер я яе бачу...

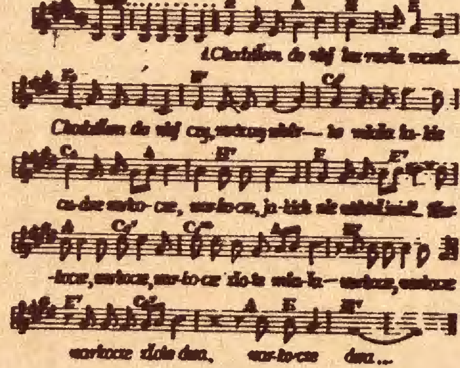
Без слоў.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Гені Анапюк, Ліды Букоўскай, Валі і Олі Анапюк з вёскі Плюшчы, Бельскага павета, змяшчаем песню:

DWA ZŁOTE WARKOCZE

Słowa: J. Urbanowicz Muzyka: A. Zawadzki

Chodziłem do niej,
bez mała roczek..
Chodziłem do niej trzy,
męczący wiatr —
bo miała takie
cudowne warkocze,
jakich nie widział świat.

Refren:

Warkocze, warkocze, warkocze złote miała,
warkocze, warkocze, warkocze złote dwa,
warkocze dwa...

Pytali ludzie:
„Co ci to chłopcze?
Przyjrzyj się lepiej,
gdzie oczy masz?"
A ja widziałem
te dwa warkocze,
dla których w ogień
skoczyłbym rad!...

Ref.: Warkocze itd.

Majową dróżką,
zielonym mostem
szliśmy pod rękę
z kościelnych bram...
Błyszczały w słońcu
warkocze złote,
tak śpiewał nam:

Ref.: Warkocze itd...

Hej, minął, minął
nie jeden roczek...
Już nie wiem który
przekwita maj...
Ścięła dziewczyna
złote warkocze,
a na to miejsce
po całych dniach:

Refren:

Terkocze, terkocze przez dzień cały!
Terkocze, terkocze, aż w pięciu słychać wsiach
terkocze, terkocze, terkocze, terkocze...ach!

Курёзы

СПАДНІЦА ПАДВЯЛА

Мода на «мідзі» (спадніцы сярэдняй даўжыні), ініцыятарамі якой выступілі буйнейшыя фірмы мадэльераў жаночага адзення Лондана, Парыжа і Нью-Йорка, для лёгкай прамысловасці ЗША пагражае буйнымі фінансавымі непрыемнасцямі. Амерыканскія прадпрыемцы, якія запусцілі спадніцу «мідзі» ў масавую вытворчасць, піша бельгійскі часопіс «Пуркуа па», не ўлічылі абстаноўку ў краіне, дзе эканамічны спад павялічыў на два мільёны чалавек армію беспрацоўных, а жаночае адзенне, нават самае ўкаручанае падаражэла на 15—20 працэнтаў. Пераважная большасць амерыканскіх жанчын вырашыла не абнаўляць свой гардэроб. Для супрацьдзеяння новай модзе яны аб'ядналіся ў «Лігу барацьбы супраць дыктатуры мадэльераў» і «Таварыства заахвочвання міні-спадніц».

Жаночая контратака, піша часопіс, увянчалася поўным поспехам. Аб гэтым сведчаць мільёны спадніц «мідзі», якія запоўнілі паліцы амерыканскіх магазінаў. Многія фірмы ўжо сталі ахвярамі гэтага гандлёвага бедства. Надаўна закрылася адна з буйнейшых у Нью-Йорку фірм жаночага адзення «Бестэнд К.». У сувязі з эканамічным спадам фірма ўжо даўно перажывала цяжкасці. Злашчасная «мідзі» нанесла ёй апошні ўдар.

ПРЫГОДА

У 1957 годзе двухматорны самалёт бельгійскай авіяцыі згубіў над горадам Вавер дадатковы бак на гаручае. Згуба ўпала на дах кіно, прабіла яго і параніла аднаго з гледачоў. Паранены кінаман быў па прафесіі лётчыкам і глядзеў фільм пад загалоўкам «Неба поўнае прыгод».

Каб сесці каму-небудзь на шыю, не абавязкова быць акрабатам.